Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 16 апрель 1968 йил, сешанба ◆ № 89 (13.951). Баҳоси 2 тийин.

1 МАЙ ШАРАФИГА

● БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Свердлов районидаги «Ленинград» колхозининг паррандабоқарлари меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлик куни — 1 Май байрами шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, катта меҳнат ғалабасига эришдилар. Улар давлатга 30 минг дона тухум топшириб, йиллик планни ошириб адо этишди. Паррандачилик фермасининг коллективи товуқларни яхши боқиш ва парвариш қилиш туфайли ҳозиргача ўтган йилнинг шу муддатига нисбатан 2700 дона кўп тухум олишга муваффақ бўлди.

Шунингдек, райондаги Свердлов номли, Киров номли колхозларнинг паррандабоқарлари ҳам йиллик тухум тайёрлаш планини бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар.

● Иштихон районининг чорвадорлари беш йилликнинг учинчи йилида олинган юксак социалистик мажбуриятларни муваффақиятли адо этиш учун курашиб, ишлаб чиқаришда кувончли натижаларга эришмоқдалар. Улар шу чоққача давлатга 900 минг дона тухум топшириб, ярим йиллик планни муддатидан илгари ошириб бажардилар.

ПЕШҚАДАМЛАР

Ўзбекистон районидаги Ғафур Ғулом номли колхознинг пахтакорлари бу йил 2000 гектар майдонда 30 центнердан «оқ олтин» етиштириш ва ҳосилдорликни бултургига нисбатан гектар бошига 4,5 центнер ошириш ҳақида берган ваъдаларининг устидан чиқиш учун астойдил курашмоқдалар. Улар мўл ҳосилнинг гарови бўлган чигит экишни уюшқоқлик билан давом эттиришяпти. Колхознинг барча бригадаларида уруғ яхши тайёрланган ерларга сифатли қилиб экиляпти.

Экиш суръатини кучайтириш ва уни тезроқ тамомлаш учун давом этаётган мусобақада Раҳмонали Эргашев, Солижон Раззоқов, Сотиболди Худойқулов, Шокиржон Раимов ва Абдулазиз Абдураимов ўроқлар бошлиқ бригадаларнинг коллективлари пешқадамлик қилишяпти. Экиш суръатини ошириш ва сифатини яхшилашда моҳир механизаторлар Жамолиддин Болтабоев, Собиржон Ўлмасов, Мамажон Мирзаахмедовлар алоҳида намуна кўрсатишяпти. Уларнинг ҳар бири ҳар куни 7—9 гектар майдонга квадрат-уялаб чигит экишга муваффақ бўлишяпти.

С. ХОЛМАТОВ.

ҚИШЛОҚ ҚУРИЛИШИГА ЭЪТИБОРНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК

Колхоз қишлоқлари шаҳарларимиздан андоза олмоқда. Улуғ Октябрь инқилобидан илгариги «бир капа, икки капа, уч олачуқ, тўрт каталак» (шоир Махмур ибораси) қишлоқлардан эндиликда асар қолмади; яна ўша муаллиф забони билан айтганимизда «очликдан қомати эгилиб, мисли камалак» бўлган деҳқонлар эндиликда нурли, газли, шинам ва кўркам уйларда фаровон ҳаёт кечирмоқдалар.

Ярим аср мобайнида бутун мамлакатда бўлгани сингари Ўзбекистон қишлоқларида ҳам буюк социал ўзгаришлар рўй берди. Деҳқон ўйини ва уйини янгилади. Колхозларнинг даромади йилдан-йилга ортиб бормоқда. Бунинг шарофати билан коллектив хўжаликлар капитал қурилишга — уй-жой ҳамда маданий-маиший муассасалар ва бўлак колхоз корхоналари қурилишига тобора кўпроқ маблағ сарфламоқдалар.

Қишлоқларни қайта қуришдек қутлуғ ишда колхозлараро қурилиш ташкилотларининг бинокорлари табаррук ишларни бажармоқдалар. Бу ташкилотлар тузилганига яқиндагина ўн йил тўлди. Шу давр мобайнида колхоз қурувчилари 30 минг уй-жой биноси, юзлаб янги мактаб, болалар боғчалари, касалхоналар, клублар, шунингдек мингдан ортиқ ишлаб чиқариш биноларини қуриб бердилар. Республикамиздаги 72 колхоз қишлоқлари комплекс тарзда қурилмоқда.

Тошкент областидаги «Политотдел», Фарғона областидаги Карл Маркс номли, Наманган областидаги Ленин номли колхоз қишлоқлари шаҳарлар билан ҳар томонлама «беллаша оладилар». Сирдарё областидаги «Коммунизм», Самарқанд областидаги Крупская номли, Сурхондарё областидаги Жданов номли ва Қорақалпоғистон АССРдаги Горький номли ва Киров номли колхозлар ва бошқа ўнлаб хўжаликлар бош план асосида қурилмоқда.

Кўриниб турибдики, «Узглавколхозстрой» бинокорлари, яъни колхоз қишлоқларини қайта қуришга бел боғлаган азамат қурувчиларимиз ўз зиммаларига топширилган вазифаларнинг нақадар масъулиятли ва шарафли эканлигини чуқур ҳис этиб, қўлларидан келган ҳамма ишларни қилмоқдалар. Колхозлараро қурилиш ташкилотларининг моддий-техника базаси бирмунча мустаҳкамланди. Қишлоқ қурилишига малакали ишчи ва инженер-техник ходимлар жалб этилмоқда. Лекин шундай бўлишига қарамасдан ҳали колхозлараро қурилиш ташкилотлари ишида жиддий камчиликлар ҳам борки, редакцияга келаётган хатларда ҳам ана шу ҳақда танқидий мулоҳазалар айтилмоқда. Мана шулардан бири:

— Мен Чуст район, Шўркент қишлоқ Советига қарашли «Чуст» колхозида ишлайман, — деб ёзади ўртоқ Б. Рафиқов, — колхозимиз правлениеси Чуст колхозлараро қурилиш бошқармаси қурган уйни лозим топиб менга берган эди. Уй нархи 3 минг сўм. Ўн йил мобайнида қарздан қутулиш керак. Лекин бир йилга етар-етмай уйнинг бир бурчаги ёрилиб, кўча кўриниб қолди, бунинг устига уй эшиклари ёпилмайди, бошқа камчиликлари ҳам бор. Нима учун колхоз бинокорлари «мендан кетгунча-эгасига етгунча» қабилида иш тутадилар. Нега қурилишнинг сифати ёмон?»

Ҳа, ҳақиқатан ҳам нега қишлоқда қурилаётган иморатлар кўнгилдагидек эмас! Нега колхоз бинокорлари баъзан хом-хатала ишлаб, объектларни фойдаланишга топширмоқдалар?! Бу жуда мураккаб масала бўлиб, унга дафъатан жавоб бериш мушкул. Колхоз қурилишларининг суръати ва сифатини ошириш биринчи галда кадрларга, уларнинг ўқуви ва малакасига боғлиқлиги шундай равшандир. Ҳамма колхозлараро қурилиш ташкилотларида малакали ишчилар, олий маълумотли инженер-техник ходимлар етишмай турибди. Республика олий ўқув юртларида, техникумларда ва махсус курсларда қишлоқ қурилиши учун кадрлар тайёрлашга эътиборни кучайтиришимиз керак.

Колхозлараро қурилиш ташкилотларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш бундан буён ҳам энг асосий вазифалардан бири бўлиб қолади. Ҳозир қишлоқ қурилишларида автокранлар, автомашиналар ва бошқа қурилиш механизмлари етишмай турибди.

Хусусан, колхозларда қурилиш ишларини олиб борувчи трестлар машина механизмлар етишмаётгани туфайли қишлоқ хўжалик артелларининг ҳамма буюртмаларини бажаришга қурбилари етмай турибди. Масалан, йилига миллион-миллион сўмлик қурилиш ишларини бажараётган Сирдарё области ихтиёрида фақат тўрттагина кран бор. Кейинги тўрт йил мобайнида 70 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажарган Сирдарё область тресли ихтиёрида биттагина минора крани ишлатилмоқда. Фарғона область трестида ҳам қурилиш машина-механизмлари етишмаётгани туфайли талайгина ишлар қўл кучи билан бажарилмоқда.

Қишлоқлардаги уй-жой биноларининг типовой лойиҳаларини ишлаб чиқиш жиддий вазифадир. Ҳозирги вақтда ана шундай лойиҳаларнинг 15 тури бор. Лекин уларнинг кўпчилиги колхозчилар ва совхоз ишчиларининг талабига жавоб бермаяпти, чунки бу лойиҳалар республика аҳолисининг анъаналари ва урф-одатларини чуқур ўрганилмай, республикамиз иқлим шароитини батамом ҳисобга олмай тузилмоқда.

Қишлоқ аҳолисини тоза сув билан таъминлаш ҳамда деҳқон хонадонини ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини газлаштириш қишлоқ маданиятини кўтаришда муҳим аҳамиятга эгадир. 1965 — 1967 йилларда колхоз ва совхозларда 490 водопровод қурилиши керак эди. Бироқ, ҳозиргача фақат 211 водопровод қурилган, яъни топшириқ узоғи билан 45 процент бажарилган, холос. Водопроводларни лойиҳалаш ва қуриш Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик министрлиги ҳузуридаги яйлов-мелиорация трестига топширилган. Лекин ана шу трест раҳбарлари қишлоқ аҳолисини тоза сув билан таъминлашдек катта вазифанинг уддасидан чиқа олмаётирлар.

Колхозчи деҳқонлар учун яқин келажакда 27 миллион квадрат метр уй-жой қуриш мўлжалланмоқда. Шундай қилганимизда, қишлоқ меҳнаткашларининг ҳаммаси янги уйларга кўчиб киради. Бу жуда қутлуғ ишдир. Қишлоқ бинокорлари ана шу катта вазифанинг уддасидан чиқиш учун бутун куч-ғайратларини сарфлашларига аминмиз.

ПАРВАРИШ БОШЛАНДИ

БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Бухоро районн пахтакорлари республикада биринчи бўлиб чигит экиб бўлдилар. 19 минг 520 гектар майдонга уруғ ташланди. 6 минг гектар майдонда янтар кислотаси қўлланилди. 1300 гектар ерга уруғ кенг қаторлаб жойлаштирилди. Райондаги «Янги турмуш», Карл Маркс номли, «Маданият», Фрунзе номли колхозларнинг чигит эрта қадалган майдонларида ғўза бир текис, бехато униб чиқди. Район механизаторлари ўз экипажларини ғўза парваришига ҳозирданоқ мослаб қўйдилар. 200 дан ортиқ трактордан сеялка олиб ташланди ва универсалга культиватор ҳамда озиқлантирувчи СУЗ аппаратлари тиркаб қўйилди.

Район хўжаликларида ғўзанинг дастлабки парвариши ҳам бошлаб юборилди. Карл Маркс номли колхознинг Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Б. Рамазонов, Ч. Отаева ўртоқлар бошлиқ бригадаларида 20 гектар майдондаги ғўза биринчи культивациядан чиқарилди. Колхознинг А. Саидов, Н. Розиқов, Б. Кароматов сингари механизаторлари ҳам универсалга культиватор тиркаб далага олиб чиқдилар. Фрунзе номли, «Янги турмуш», «Правда» колхозларининг механизаторлари чигит текис униб чиққан майдонларни культивация қилмоқдалар.

Т. НАЗИРОВ.

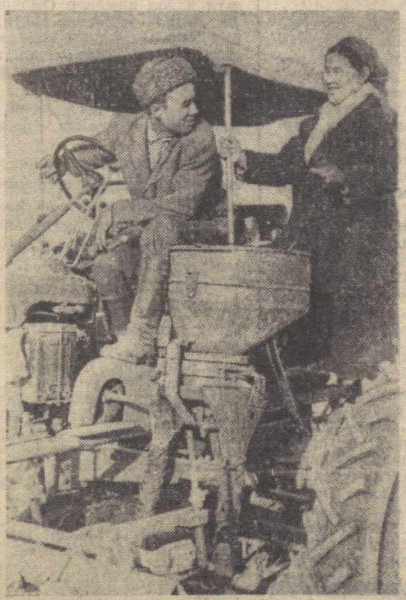

Свердлов районидаги «Ўзбекистон» колхозининг азамат деҳқонлари бу йил 1400 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 38 центнердан «оқ олтин» оламиз деб сўз беришган. Улар ваъдаларига яраша меҳнат қилишяпти, чигит экиш суръатини куи сайин тезлаштиришяпти, экишнинг сифатига алоҳида эътибор беришяпти. Ҳаёт Ҳайдарова бошлиқ бригада пахтакорлари тез ва соз экишда бошқа бригадаларнинг коллективларига ибрат бўлишмоқда. Бригада механизатори Нурулла Норматов эса экишнинг юқори сифатли, квадратларнинг аниқ бўлишини кузатмоқда. Чапдаги суратда бригадир Ҳаёт Ҳайдарова механизатор Нурулла Норматовга экишнинг сифатини янада ошириш зарурлигини тайинлаяпти. Ўнгдаги суратда эса шу колхознинг 3-бригадасида ерга барака уруғи қадаляпти.

В. Сироткин фотолари.

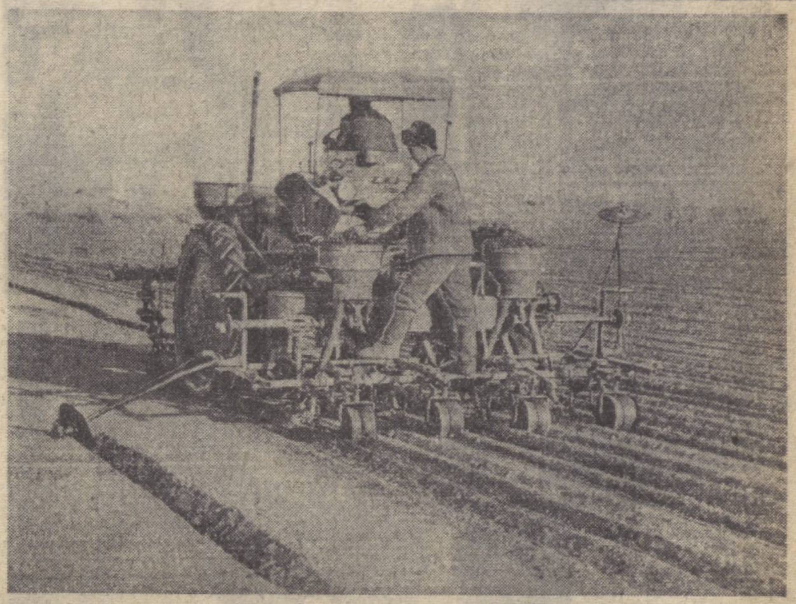

БЕШ ЙИЛЛИК ВАХТАСИДА

ИЖОДКОРЛАР БРИГАДАСИ

Азим Содиқов Бухородаги «Партия XVI съезди» тикувчилик фабрикаси коллективида катта обрў қозонган. У ҳамиша янгилик изловчилар даврасида бўлади. Шунинг учун ҳам уни ижодкорлар бригадасига раҳбар қилиб тайинлашди. Старший механик Азим Содиқов иш боши бўлган бу бригада меҳнатни илмий асосда ташкил этиш масалалари билан астойдил шуғулланаётир. Бригада қатъий план ва график асосида иш олиб бормоқда. Шу йилнинг биринчи квартали мобайнида амалга оширилган тадбирлар туфайли 10 минг сўм маблағ тежаш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини кўтаришга эришилди.

Муборак сана шарафига

Андижондаги «Бўстон» нефть кони меҳнаткашлари «қора олтин» қазиб чиқаришни кўпайтиришнинг янги тадбирларини кўрмоқдалар. Улар эски қудуқлардан қайта фойдаланишда яхши натижаларга эришмоқдалар. Шу резервдан фойдаланиш туфайли ўтган йили кончилар планга қўшимча 8500 тонна маҳсулот бердилар. Бу ерда ҳозир пролетариатнинг улуғ доҳийси В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллигини муносиб нишонлаш мусобақаси авж олиб кетди. Кончилар ана шу муборак сана шарафига пландан ташқари 1000 тонна нефть ва 2 миллион кубометр газ қазиб чиқаришга ҳаракат қилмоқдалар. Мастер А. Доронин, мастер А. Османов, монтер Д. Абдураҳмонов, пайвандчи А. Чауш ўртоқлар меҳнатда қувончли натижаларга эришаётирлар.

РЕМОНТЧИЛАР ҒАЙРАТИ

Хоразм область саноати биринчи квартал топшириғини ортгириб бажарди. Маҳсулот сотиш плани 104,9 процент адо этилди. Маҳсулот сотиш ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 11 процент ортди. Урганч ремонт заводининг меҳнат аҳли область саноатчиларининг бу зафарига муносиб ҳисса қўшди. Уч ой мобайнида пландан ташқари 125 трактор мотори, 160 электр мотор капитал ремонт қилиб жўнатилди. Слесарь Ш. Аҳмедов, О. Эшчонов, токарь Қ. Машарипов ўртоқлар ғайрат билан ишлаб, ҳар сменада 1,5—2 норма бажармоқдалар.

СЎНГГИ СОАТДА

К. МАРКС МИЛЛИОНЛАР ДИЛИДА

БЕРЛИН. НЕМИС ХАЛҚИНИНГ УЛУҒ ФАРЗАНДИ МАРКС ТУҒИЛГАН КУН БАЙРАМИГА КЕНГ ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИЛМОҚДА.

РЕСПУБЛИКАНИНГ ҲАММА ЖОЙИДА ЛЕКЦИЯЛАР ВА СУҲБАТЛАР ЎТКАЗИЛМОҚДА, КАРЛ МАРКСГА БАҒИШЛАНГАН КЎРГАЗМАЛАР, «КАРЛ МАРКСНИНГ ФАЛСАФИЙ ТАЪЛИМОТИ ВА БУ ТАЪЛИМОТНИНГ АКТУАЛ АҲАМИЯТИ» ДЕГАН МАВЗУДА ИЛМИЙ КОНГРЕСС УЮШТИРИЛДИ.

ЧЕХОСЛОВАКИЯНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

ПРАГА. Социалистик Чехословакия чет мамлакатларга станок, машина ва бошқа оғир ускуналарни сотишда жаҳонда етакчи ўринлардан бирини эгаллаб турибди. Кейинги 20 йил ичида республика машинасозлик саноати буюмларининг чет мамлакатларга сотилиши бир неча баравар ортди.

ДЎСТ АФҒОНИСТОН РИВОЖЛАНМОҚДА

ҚОБУЛ. Жанубдаги қўшнимиз — Афғонистоннинг қиёфаси кундан-кунга ўзгариб бормоқда. Афғонистондаги энг катта гидроэлектростанция Наглуда қурилди. Ҳозирданоқ саноатга электр қуввати бераётган мана шу станция жойлашган Наглуга бориш учун тоғлар орасидан йўл солинди.

ЯНА ОТИШМА

АММОН, 15 АПРЕЛЬ. (ТАСС). ФРОНТНИНГ ИОРДАНИЯ УЧАСТКАСИДА КЕЧА ИККИ МАРТА ПУЛЕМЕТ ОТИШМАСИ БЎЛИБ ЎТДИ. ИОРДАНИЯ ҚЎМОНДОНЛИГИ ВАКИЛИНИНГ БЕРГАН ХАБАРИДА АЙТИЛИШИЧА, ИСРОИЛ ТОМОНИ ЭРТАЛАБ СОАТ 10.45 МИНУТДА, СЎНГРА ЭСА КУНДУЗИ СОАТ 1 ДА АЛБАҚУРА ҚИШЛОҒИ ЯҚИНИДА ИОРДАНИЯ ҲАРБИЙ ПОСТЛАРИГА ПУЛЕМЕТЛАРДАН ЎТ ОЧГАН. ИОРДАНИЯ ҚИСМЛАРИ ЖАВОБ ЎТИ ОЧГАНЛАР. ИОРДАНИЯ ТОМОНИДАН ТАЛАФОТ БЎЛГАНИ ЙЎҚ.

(ТАСС).

ТАШИБ ОЛИНГ

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

— Алло, «Сельэлектро» базасиданми?

— Ҳа, нима эди?

— Ўтган ҳафтада келган юкларингизни ҳали ҳам олиб кетмабсизлар.

— Ҳа-ҳа, хабарим бор. Келса-келибди-да! Эртаиндин олиб кетармиз, намунча бўғиласиз шунга ҳам!

— Гап бўғилишда эмас. Бошқа ташкилотлар бўш вагонларга қараб туришибди. Улар ҳам юк ортиб-жўнатишлари керак-да!

Фарғона темир йўл станцияси раҳбарлари билан «Сельэлектро» базасининг бошлиғи ўртоқ Арбузов ўртасида бўлиб ўтган ана шу суҳбат тафсилотидан ҳам кўриниб турибдики, юк эгалари вагонларнинг «умри»ни бекор ўтказишяпти. Ташкилотлар ва корхоналар ўз адресларига келган вагонлардан юкларни вақтида тушириб олиш хусусида дурустроқ чора-тадбирни амалга оширишмаяпти.

Марғилон, «Фарғона-1», «Фарғона-2» ва Охунбобоев станцияларига борсангиз, жуда кўп ёғоч-тахта, цемент, ғалла ҳамда бошқа юклар уюлиб ётганлигини кўрасиз. Бунинг устига кетма-кет келаётган вагонлар нормада белгиланган фурсатларда бўшатилмай қолмоқда. Ёғ-мой комбинати, «Узсельхозтехника»нинг область бирлашмаси раҳбарлари вагонларнинг нормадан ортиқ бекор туриб қолаётганлигига ачиниш у ёқда турсин, давлат ҳамёнидан жарималарни жарақ-жарақ санаб беришни афзал кўрмоқдалар.

«Лесстройторг», «Горпищеторг», ун комбинати, газ аппаратлари заводи, тайёрлаш базаси вагонларни 5-6 соат ўрнига 2-3 кунлаб маҳтал қилиб қўймоқдалар. Ўтган йили ана шу корхоналар станцияларга 31,5 минг сўм жарима тўладилар. 1968 йилнинг январь ойида станцияларда вагонлар ўрта ҳисобда қарийб 38-39 соатдан бекор туриб қолди. Албатта, бунинг учун корхоналар станцияларга 1345 сўм жарима топширдилар. Февраль ойида эса бундай жарималар 1624 сўм 60 тийинга етди.

«Фарғона-2» станциясида айниқса аҳвол оғир. Ўртоқ Йўлдошев директорлик қилаётган ёғ-мой комбинати айниқса кўп жарима тўламоқда. Кейинги икки ойда бу корхона станцияга 271 сўм 70 тийин тўлаган бўлса ҳам март ойида аҳвол ўзгармади.

Станцияларда тўпланиб қолган вагонлардаги юкларнинг эгалари ким? Темир йўлчилар буни жуда яхши биладилар. Аммо юк эгалари уларни ўз вақтида ташиб кетмаётганликлари, вагонларни белгиланган муддатларда бўшатмаётганликлари жамоатчиликни ҳайратга солмоқда.

Т. ҲАМИДОВ.
Фарғона шаҳри.

ЭКИШНИ ҚАНДАЙ ЎТКАЗЯПМИЗ

СОЗ ЭКАЙЛИК

Чигит экишни энг қулай агротехника муддатларида соз ўтказиш пахтадан мўл ҳосил етиштиришнинг муҳим омилларидан бири ҳисобланади. Экиш олди ишлари пухта бажарилган, тупроқ меъёрига етказилиб оби-тобида ишланган ва нам тўла сақлаб қолинган, далалар бегона ўт илдизларидан, ғўзапоя қолдиқларидан яхшилаб тозаланган, чигитни қийғос ундириб олиш билан боғлиқ ишларнинг ҳаммаси тахт қилиб қўйилган тақдирдагина бунга эришиб бўлади. Акс ҳолда экишда шошма-шошарлик юз беради, тупроққа чигит қадаш орқага сурилади. Натижада нам қочиб, уруғ вақтида кўкармайди, экин қатор ораларини ишлаш кечикиб кетади.

Биз буни ўз колхозимиз мисолида айтяпмиз. Чигит экишга олдиндан пухта тайёргарлик кўрилмаган йиллари дала ишларида пала-партишлик юз берарди. Бу эса хунук оқибатларга олиб келарди. Пахтадан паст ҳосил олинарди, йиғим-терим кеч кузгача чўзилиб кетарди. Кейинги йилларда бунга чек қўйилди. Техника вақтида шай қилиб қўйиладиган, шудгор эрта баҳорда чуқур юмшатиладиган карталар кафтдек текисланадиган, хас-чўплардан тозаланадиган, тупроқ ўғитга тўйдириладиган бўлди. Оқибатнатижада мушкулимиз осон бўляпти. Чигитни 8-10 иш кунида экиб оляпмиз. Экишдан кейинги ишлар ҳам ўнғай кўчяпти. Чигит тупроқнинг ўз намига тез ундириб олиняпти. Бу эса экин қатор ораларини юмшатишни барвақт бошлаб юбориш ва ҳар бир туп ғўзани меҳр билан парвариш қилиб, пахтадан йил сайин мўл ҳосил етиштириш имкониятини беряпти.

Ўтган йили ишимиз айниқса баракали бўлди. Юбилей йилида 1271 гектар ернинг ҳар гектаридан 28 центнердан ҳосил олинди. Ҳосилдорлик гектар бошига планда кўзда тутилганидан 4,4 центнер ошди. Давлатга мўлжалдаги 3 минг тонна ўрнига 3558 тоннадан ортиқ «оқ олтин» сотдик. Жаббор Оғалиев бошлиқ бригада ҳар гектар ердан қарийб 37 центнердан, Тўйчи Аҳмедов бошлиқ бригада 34 центнердан ошириб хирмон кўтарди.

Беш йилликнинг учинчи йилида бу тажрибани мустаҳкамлаш учун ҳамма чоралар кўриляпти. Колхозимиз аъзоларининг фидокорона меҳнатлари туфайли шудгорлаш ва бошқа кузги-қишки тадбирлар кўнгилдагидек ўтказилди. Шўри вақтида ювилган, яхобга тўйдирилган ерларнинг тупроғи қиши билан кўпчиб ётди. Бу далалар эрта баҳорда меъёрига етказиб юмшатилиб, нам тўла сақлаб қолинди. Мана энди чигит экишни ҳам бошлаб юбордик. Бу иш ернинг етилишига қараб табақалаштириб ўтказиляпти. Тупроқда иссиқлик нормал даражага етган карталаргагина уруғ қадалмоқда.

Областимиздаги «Малик» совхозининг машҳур механизатори, Ленин мукофоти лауреати Жавод Кўчиев тажрибаси колхозимизда икки йилдан буён кенг қўлланилмоқда. Хўжалигимиз бундан катта манфаат кўряпти. Чигит кенг қаторлаб экилган майдонларда пахта етиштиришга бўладиган сарф-харажат кескин камаймоқда. Шунинг учун бу йил ана шу прогрессив усулни каттароқ майдонларда қўлланмоқчимиз. Ўтган йилдагидан қарийб икки баравар кўп — 300 гектар майдонга чигитни 90 х 20 сантиметр, 365 гектар ерга 60 х 20 сантиметр, 600 гектар далага 60 х 60 сантиметр схемаси асосида экиш планлаштирилган. Бу планга изчил амал қилиняпти.

Пахтазорларимиз асосан лойқа, тупроқ ўрта даражада шўрлангандир. Шўри ювилган, зах сувлар қочирилган бўлса ҳам, бундай далалар одатда ўғитни кўпроқ талаб қилади. Ер ости сувлари совутиб қўйган тупроқни қиздириш учун ҳам ерга кўп ўғит солиш керак бўлади. Биз ҳар йили шундай қиляпмиз. Кузги шудгорлаш чоғида 600 гектар ернинг ҳар гектарига 400 килограммдан фосфорли ўғит маълум миқдордаги чиритилган гўнгга аралаштирилиб, тупроққа чуқур солиб кетилди. 250 гектар ерга 10 тоннадан ўғит соф ҳолда солинди. Ерларимизнинг бир қисми шудгорни эрта баҳорда кўндалангига юмшатиш вақтида, қолган далалар узунасига бороналаш пайтида аралашма билан ўғитланди. Талаб қилинган карталарга чигит экиш пайтида ҳам ўғит солиб кетиляпти. Бунда гектарига 100 килограммдан азотли ва 150 килограммдан фосфорли ўғит солинмоқда. Алмашлаб экиш схемасига асосан ўтган йили кузда бузиб қўйилган эски бедапояларда чиринди етарли бўлганлиги сабабли бу карталарни ўғитлаш талаб қилинмайди.

Кўп йиллик тажриба қишлоқ хўжалик зараркунандаларининг тарқалмаслиги учун олдиндан тегишли чораларни кўриб қўйиш фойдали эканлигини кўрсатди. Ҳар йилдагидек бу йил ҳам шу тадбирни кўрмоқдамиз. Тупроқда қишлаб қолган ҳашаротлар тухумини қириб ташлаш мақсадида ҳар гектар ерга 80 килограмм ҳисобидан 25 процентли гексохлоран дусти сепилди. Бундан ташқари ғумай, қамиш, ажриқ ва бошқа бегона ўт илдизлари ҳам дори билан йўқотилди. Ҳар эҳтимолга қарши талаб қилинган карталар экиш олдидан ҳам дориланяпти.

Колхозимизда механизациялашган терим ҳажми йилдан йилга ортиб боряпти. Ўтган йили 2405,6 тонна «оқ олтин» агрегатлар бункеридан тўкилди. Бу йил камида 3 минг тонна пахтани машиналарда йиғиштириб олиш планлаштириб қўйилди. Бунга куздан бошлаб тайёргарлик кўрилди. Ҳосилини машиналарда териш учун йирик ва текис карталар, унумдор ерлар ажратилиб, алоҳида шудгор қилинди. Шудгорни юмшатиш ҳам шу мақсад кўзда тутилиб ўтказилди. Бу далаларга ҳозир кўпроқ кенг қаторлаб чигит экилмоқда. Моҳир тракторчиларимиздан Эргаш Эрматов, Абдували Абубакиров, Берди Эгамбердиев, Жумантой Расулов ва бошқа ўртоқлар экиш агрегатларига бошчилик қилмоқдалар. Экипаж аъзолари ҳам ўз ишини яхши биладиган, масъулиятни чуқур ҳис қиладиган колхозчилардир.

Бу йилги аҳдимиз янада улкан. Колхозимиз аъзолари беш йилликнинг учинчи йилида ҳар гектар ердан камида 32 центнердан ҳосил олишга аҳд қилишган. Колхозимизда бунга пухта замин яратиляпти. Пахтадан мўл ва арзон ҳосил етиштиришнинг иккинчи босқичи бўлган чигит экиш муваффақиятли ўтказилмоқда. Тракторлардан қолиб кетган ер бурчакларига, ариқ бўйларига, йўл ёқаларига уруғ қадалиб, гектарлар пешма-пеш тўлдириб бориляпти. Экишнинг ҳамма майдонларда тамомланишини кутмасданоқ, чигит кўкарган карталарда экин қатор оралари кетма-кет юмшатилади. Ерларимизнинг шароитига қараб дастлабки ишлаш кўндалангига ўтказилади. Бу ишга ҳамма нарса шай қилиб қўйилди.

М. НАМОЗОВ,
Сирдарё область, Гулистон районидаги «Октябрь» колхозининг раиси.
К. ШЕЙХИСЛОМОВ,
колхознинг бош агрономи.

ОЛИНГАН МАЖБУРИЯТЛАР ИЗИДАН

ХИМИЯ — ҲОСИЛДОРЛИК МАНБАИ

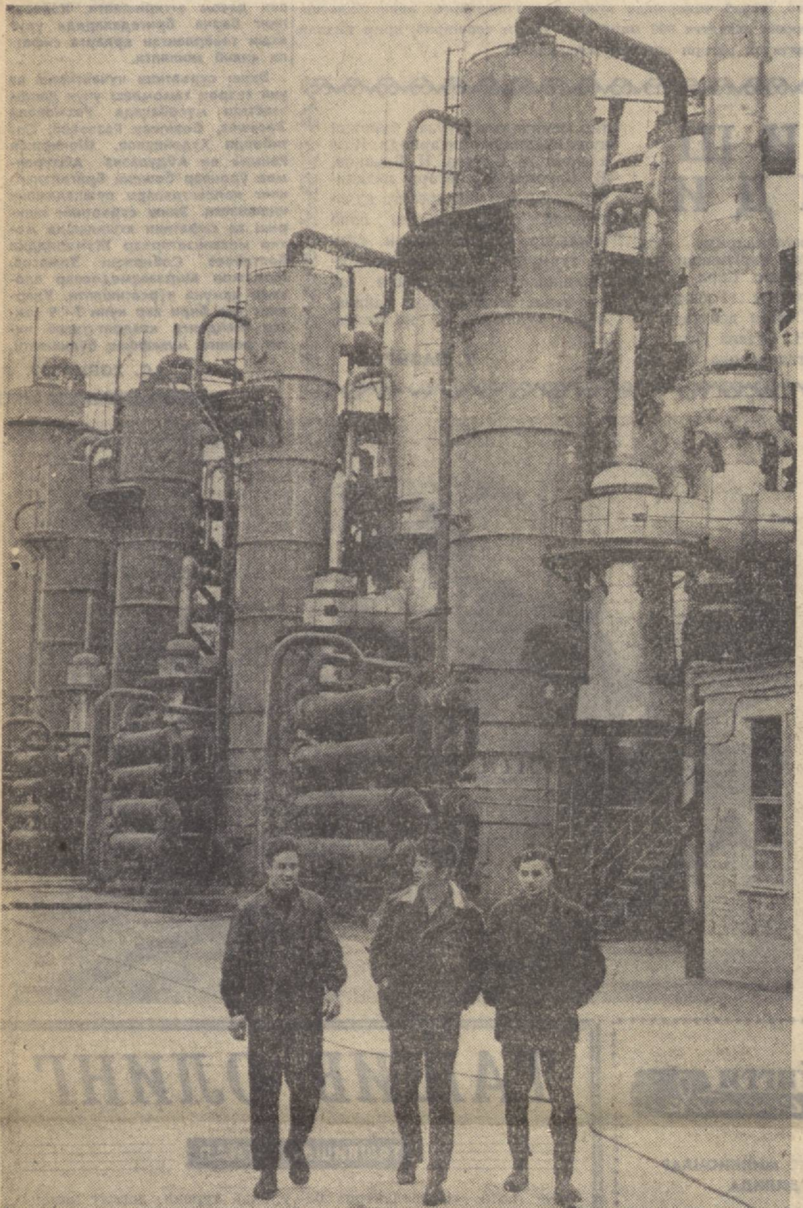

Навоий химия комбинатида янги қувватлар нетма-нет фойдаланишга топширилмоқда. Суратда: корхонанинг аммиак ишлаб чиқариш технология установкалари.

В. СИРОТКИН фотоси.

МЕҲНАТГА ИЛМ ПАЙВАНД

Рўзимат, Омон ва Диловар тенгқур йигитлар. Уларни уч оға-инилар дейишади. Шундай дейишга арзигулик. Ҳар йигитларки, олган билимларини эл-юрт бойлиги хазинасини бойитиш учун сира аямай сарфлашади. Барчанинг уларга ҳавас қилиш сабаби шундан.

Улар билан танишгач, ҳар бири бажараётган ишларнинг тафсилоти сифатида биттадан мисол келтириш истаги туғилди. Рўзимат Холматов корхонанинг энг зарур ҳужайраси саналадиган компрессор машиналарини ремонт қилиш ишларини такомиллаштиришга бел боғлади. Бунда унинг асосий мақсади капитал ремонтни тармоқ графиги асосида ташкил этишдан иборат эди. Ўзича кўп ҳисоб-китоблар қилиб кўрди.

...Компрессорлар химия корхонасида зарур ускуна эканлиги исбот талаб этмайдиган ҳақиқат. Наинки, улар ремонтда шунчалик кўп турса? Рўзимат Холматов ремонт жараёнларини пухта ўрганиб чиққанидан кейин ўзига-ўзи шундай савол билан мурожаат қилди. Тегишли адабиётларни кўриб чиқди, қардош республикаларда ана шу иш қай йўсинда бажарилаётганлиги тажрибаси билан қизиқди. Ўзича рақамларни қиёслади. Уларни иш шароитига мослаштириш режаларини тузиб чиқди.

Пировардида, старший инженер Рўзимат Холматов компрессор машиналарининг ремонтда туриш вақтини бир ой ўрнига 18 кунга қисқартиришга эришди. Энди бундай машиналар тезда ремонт қилиниб, қолган вақтда маҳсулот ишлаб чиқараётир. Уларнинг ремонтда туриши 40 процент камайди. Бу эса уларнинг фойдали ҳаракат қилиши коэффициентини оширди.

Биргина компрессорнинг ремонтда туришини шу тариқа камайтириш натижасида корхона 60 минг сўм маблағни ўз ҳамёнида сақлаб қолмоқда. Агар бунга планда белгиланган вақтнинг қолган 12 куни ичида қўшимча маҳсулот ишлаб чиқараётганини ҳам жамласак, унда тармоқ графиги нималарга қодир эканлигини беисбот англаш мумкин бўлиб қолади. Дарвоқе, корхонада компрессорлар битта эмас, бир қанча. Улар ремонтини тезлаштириш натижасида қўшимча қанчадан маҳсулот тайёрлаяпти-ю, ҳамма компрессорлар неча тонна маҳсулот ишлаб чиқаряпти? Бу ҳақда мутахассисларнинг ўзи жуда яхши ҳисоб-китоблар қилиб беришди. Хуллас, компрессорларни ремонт қилишнинг тармоқ графиги асосида ташкил этилиши корхонада маҳсулот ишлаб чиқаришни яна ҳам кўпайтиришнинг ойдин йўлини очди.

Энди Омон Асиловнинг меҳнатни илмий асосда ташкил этиш борасидаги фаолиятидан кичик бир мисол келтириб қўя қолайлик. Комбинатнинг ремонт-механика цехи бор. Минерал ўғит ишлаб чиқарадиган ускуналарнинг шайлиги кўп жиҳатдан шу цехнинг қандай ишлашига боғлиқ. Лекин бу ердаги мавжуд аҳвол инженер Омонни ўйлантириб қўйди. Деталь тайёрлаш вақтида 230 килограммлик металлдан 33 килограмми қолса-я. Бу қанақаси? Исрофгарчилик эмасмикин. Ё корхона маблағини совуриш дейилса тўғри бўлармикин.

—Ким нима деса десин, бунга ортиқча тоқат қилиб бўлмайди,—деган қарорга келди инженер.

Шу кундан бошлаб цехда деталь тайёрлаш жараёнлари схемасини тузиб чиқди. Келаётган қуйилмалар ва ишлаб чиқарилаётган деталларни ўлчаб, чамалаб кўрди. Тўғри, металл йўниш дастгоҳлари гуриллаб ишлаб турибди. Улар ишчининг айтганини бажо келтиряпти. Чиқаётган қириндилар шунча кўпки, бу ерда қуйилмалардан деталлар эмас, гўё қириндилар тайёрланяпти дейсиз.

Омон нари ўйлади, бери ўйлади. Чизмалар тайёрлади. Кунлардан бирида чиройи очилгандай бўлди. Кўп изланишлар натижаси сифатида кўнглидан йилт этган бир фикр ўтди. Шу фикрини маҳкам ушлаб олди-ю, цехда станоклар паркидан фойдаланишда кўз кўрмаган, қулоқ эшитмаган кўрсаткичга эришиладиган бўлди. Хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг, Омон Асилов ишлаб чиққан схемага амал қилиш ремонт-механика цехида қириндига чиқиб кетаётган металларнинг 75-80 процентини тежаш, ортиқча сарф-харажатлар йўлига тўғон ташлаш имконини берди.

Бу усул энди ўзига катта йўл очиб олди. Комбинатнинг ремонт механика цехида қириндига чиқиб кетаётган металларни тежаб сарфлашнинг ўзидан 10 минг сўм ёнга қолмоқда. Бунга ҳали ортиқча сарфланаётган меҳнат, металл ташиб келтириш харажатлари кирмайди.

Маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга иш жойларида ёруғликнинг қай даражада бўлиши таъсир кўрсатадими? Бунга инженер Диловар Турдиалиев амалга оширган тадбир тўкис жавоб беради. Диловарнинг талқинича, меҳнат унумдорлигини оширишда иш жойларининг зарур даражада ёритилиши муҳим роль ўйнайди. Иш жойларида кўп тажрибалар ўтказиб кўрди. Лампочкаларни 50 дан то 250 люксгача ёритди. Ҳар бирининг якунларини тоқат билан таҳлил қилди. Қанча ёруғлик берилганда меҳнат якунлари қанақа бўлганлигини акс эттирадиган схемалар тузди. Уларни таққослади, шундан сермазмунасини танлаб олди.

Диловарнинг ана шу соҳадаги ғайрати минерал ўғитлар ишлаб чиқариш жараёнларидан бирида участкани 130 люксда ёритиб, меҳнат унумдорлигини 10-12 процент ошириш мумкинлигини намойиш этди. Бу шу соҳада дастлабки якун бўлиб, навбатдаги вазифаларни ҳал қилишга қанот бағишлади. Ҳозир ўртоқ Турдиалиев корхонанинг бошқа участкаларида ҳам ёритиш меъёрларини мақсадга мувофиқ тарзда йўлга қўйиш тадбирларини кўрмоқда. Илк натижанинг ўзиёқ меҳнат унумдорлигини 10-12 процент оширгани кўпчиликда катта қизиқиш туғдирмоқда.

Иноқликда оға-инидан фарқ қилиб бўлмайдиган Рўзимат Холматов Омон Асилов ва Диловар Турдиалиев ўртоқлар Чирчиқ электрохимия комбинатининг меҳнатни илмий асосда ташкил этиш бўлимида ишлашади. Уларнинг ижодий ғайрати, қунти ва ташаббускорлиги билан корхонада маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, сифатини кўтариш, таннархини арзонлаштириш ва иш шароитларини яхшилашга ёрдам берадиган янги-янги резерв ва имкониятлар ишга солинмоқда.

Чирчиқ химиклари деҳқонга ҳақиқий мададкор бўлишга қатъий бел боғлаб, минерал ўғит ишлабчиқариш суръатларини тобора жадаллаштираётирлар. Шу йилнинг бошида қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари беш йилликнинг учинчи йили учун оширилган мажбуриятлар қабул қилганларида, химиклар уларга муносиб ёрдам кўрсатишга аҳд қилдилар. Комбинат коллективи 1968 йил учун қабул қилган мажбуриятини қайта қараб чиқди: планга қўшимча маҳсулот тайёрлаш юзасидан йил бошида олинган мажбуриятга қараганда яна кўплаб тонна минерал ўғит ишлаб чиқариш ва далаларга жўнатиш фикрига келдилар

Оширилган мажбурият комбинатнинг ҳар бир участкасида шараф билан бажарилмоқда. Биринчи квартал плани ортиғи билан адо этилди. Планга қўшимча маҳсулот тайёрлаш юзасидан олинган мажбуриятдагига қараганда бир неча юз тонна кўп минерал ўғит ишлаб чиқарилди. Бундай юксалишга корхонада меҳнатни илмий асосда ташкил этиш, меҳнатга илм пайванд эканлиги ҳам катта таъсир кўрсатяпти.

Ж. ХОЛҚОСИМОВ.
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

ЮКСАЛИШ

Навоий химия комбинатининг қудрати ортиб бормоқда

Корхонамиз маҳсулот ишлаб чиқара бошлаганидан буён уч йил ўтди. Шу йиллар мобайнида унинг қудрати тобора ортиб борди ва ҳозирги вақтда азот ўғитлари ишлаб чиқарувчи корхоналар даврасида олдинги ўринлардан бирини эгаллади. Мана шу маррани эгаллаш осон бўлмаганлигини таъкидлаб ўтиш керак. Чунки дастлабки йилларда ишчиларнинг тажрибаси кам эди. Бирин-кетин агрегатлар ишга тушавергач, одамлар тажриба тўплабгина қолмай, балки уни бойита бордилар. Шунинг учун ҳам комбинатнинг иккинчи навбатини фойдаланишга топширишда унча қийинчиликларга дуч келмадик. Ҳар бир химик ўз билим ва тажрибасини ғайрат билан ишга солди. Бу эса бутун коллективнинг муваффақиятини таъминлаш имконини беряпти.

Шу кеча-кундузда Навоий химиклари коллективи республикамиз пахтачилигини ривожлантиришга салмоқли ҳисса қўшмоқдалар. Корхона дарвозасидан юзлаб минг тонна минерал ўғитлар далаларга жўнатилмоқда. Бунга лоақал ўтган йили Бухоро областида пахта ҳосилдорлиги гектар бошига ўртача 4 центнердан ортганлигининг ўзи ёрқин мисол бўла олади.

Маҳсулот тайёрлашни кўпайтириш, сифатини яхшилаш учун зарур тадбирлар амалга оширилмоқда, резервлар ва имкониятлар ишга солиняпти. Жумладан, аммиак ишлаб чиқариш комплексидаги барча газ конпрессорларининг цилиндрлари такомиллаштирилди. Бу эса цилиндрларнинг яхши ишлашини, шу тариқа агрегатлар қудратини оширишни таъминлаяпти. Мана шу тадбирнинг амалга оширилиши натижасида бир компрессор қувватига етгулик қўшимча қувватлар ишга солинди. Ҳозир компрессорларнинг электр двигателлари реконструкция қилинмоқда. Бу тадбир машиналар оборотини оширишга ва уларнинг меҳнат унумдорлигини кўтаришга ёрдам беради.

Навоий химия комбинати тайёрлаётган аммиак селитраси ҳозирги кунда сифат жиҳатидан республикада энг яхши деб тан олинаётганлигини корхонамиз меҳнаткашлари учун муносиб мақтов деб биламиз. Бироқ, биз бу билан мағрурланиб кетмаслигимиз лозимлигини яхши англаймиз. Гап шундаки, шу йилдан бошлаб мамлакатимизнинг барча химия корхоналари янги «ГОСТ» нормалари асосида ишлашга кўчдилар. Эндиликда маҳсулот сифатини ошириш учун талабчанлик яна ҳам ортди. Минерал ўғитлар сифатини яхшилаш учун дадил юриш бошланди. Бу соҳада бир қатор ишлар қилинди. Улардан кўпчилиги амалга оширилиш арафасида. Янги «ГОСТ» маҳсулотнинг жаҳон стандартлари даражасида бўлишини таъминлайди. Навоий химиклари бу ерда тайёрланган маҳсулотлар корхона маркасини эъзозлайдиган бўлиши учун кураш мусобақасини авж олдириб юбордилар.

Корхонада меҳнат қилаётганларнинг кўпчилиги ёшлар. Уларнинг аксарияти агрегатларни бошқариш соҳасида маҳоратли кишилар бўлиб қолдилар. Мана шу йўл билан комбинатнинг иқтисодий-техника кўрсаткичлари юксалиб боряпти. Маҳсулот таннархи арзонлашмоқда. Ўтган йилнинг ўзида товар маҳсулоти ишлаб чиқариш таннархи пландагига қараганда 600 минг сўмдан кўпроқ арзонлашди. Бир тонна аммиакнинг таннархи 5 сўм 67 тийинга, селитранинг ҳар тоннаси 8 сўм 48 тийинга арзонлашди.

Маҳсулот тайёрлаш ҳажми ортиб бораётганлигини кўрсатиш учун баъзи рақамларни таққослаш лозим бўлар. Агар 1965 йилда ишлаб чиқарилган барча маҳсулот ҳажмини 100 процент деб олсак, ҳозир унинг ҳажми тўрт баравардан кўпроқ ортди. Суюқ аммиак тайёрлаш тўрт баравардан зиёдроқ, кучсиз азот кислотаси ишлаб чиқариш 4,5 баравар ва аммиак селитраси қарийб 5 ҳисса кўпайди. Ана шу рақамлар корхона меҳнаткашларининг эгаллаётган марраларини ифодалаб турибди.

Нисбатан ёш бўлган бизнинг корхонамизда мутахассислар ва ишлаб чиқариш командирларининг катта отряди ўсиб етишди. Корхона коллективининг муваффақиятига улар муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Аппаратчилардан В. Васильева, Н. Маҳмудов, А. Посиленов, П. Худойберганов, Х. Раҳмонов, Ф. Шомуродов, машинистлардан Х. Тўйчибоева, смена бошлиқларидан М. Антропов, технорук Б. Яковицкий, лаборантка Ҳ. Худойберганова, инженер Р. Эргашева, мастер Р. Қосимов ва бошқа кўплаб ўртоқлар химиклар мусобақасининг олдинги сафида бормоқдалар.

Новаторлар сафи муттасил ортиб бормоқда. Улар меҳнат унумдорлигини кўтариш, планга қўшимча маҳсулот тайёрлаш ва маҳсулот таннархини арзонлаштиришда жонкуярлик қилаётирлар. Ўтган йилнинг ўзидагина Навоий рационализаторлари корхонанинг 788 минг сўмини тежадилар. Энг яхши рационализаторларнинг таклифлари Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси ва республика кўргазмасида намойиш қилинди. Рационализаторларнинг асосий эътибори КПСС Марказий Комитетининг саноат ишлаб чиқариши барча тармоқларида техника тараққиётини янада такомиллаштириш тўғрисидаги кўрсатмаларига қаратилмоқда.

Беш йилликнинг учинчи йили топшириқлари ҳам муваффақиятли бажарилаётир. Биринчи квартал плани муддатидан илгари адо этилди. Пахта далаларига планга қўшимча равишда минглаб тонна «ҳосилдорлик витамини» жўнатилди. Кўпгина миқдорда хом ашё, материал, электр энергия иқтисод қилинди. Планга қўшимча маҳсулот тайёрлаш ҳаракатида А. Ивайлов ва В. Заусалин ўртоқлар бошлиқ смена коллективлари пешқадамликни қўлдан бермаётирлар. Март ойининг ўзида бу сменалар пландан ташқари бир эшелон минерал ўғит ишлаб чиқаришга муваффақ бўлдилар.

Бизнинг корхонамиз ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари пахтакорларга муносиб мададкорлар бўлиш учун ғайрат-шижоат кўрсатиб меҳнат қилаётирлар. Ўзбекистон пахтакорлари бу йил юксак мажбуриятлар олишган. Биз ҳам уларга ҳосилдорликни оширишда ёрдам кўрсатишга астойдил бел боғладик. Ҳозир қўлга киритилаётган ютуқлар, техника тараққиётидаги зафарларимиз пахтакорларнинг 1968 йил учун олган мажбуриятлари шараф билан бажарилишига йўналтирилгандир.

Беш йиллик планни ва пролетариатнинг улуғ доҳийси В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб нишонлаш мусобақаси кун сайин кенг қулоч ёймоқда. Химиклар ишлаб чиқаришга механизация ва автоматлашни кенг жорий этиш, фан ҳамда илғор технология ютуқларидан фойдаланиш, меҳнатни илмий асосда ташкил этиш, новаторлар, илғор ишчилар тажрибасини оммалаштириш ҳисобига беш йилликда меҳнат унумдорлигини 17 процент кўтаришга отланганлар. Асосий фондлар ва оборот маблағлардан яхшироқ фойдаланиш, ноўрин сарф-харажатларни камайтириш корхона самарадорлигини ва рентабеллигини оширади.

Корхонамиз кун сайин, ой сайин кучқудратга тўлиб боряпти. Янги цехлар тез қурилмоқда. Яқин вақтлар ичида Навоий химия комбинати Ўрта Осиё химия индустриясининг энг йирик комплексига айланади. Энг арзон хом ашё ҳисобланаётган табиий газ ва ҳаводан нитрон толалар, синтетик толалар, сунъий шойи ишлаб чиқарила бошлайди. Беш йиллик охиридаёқ мана шундай маҳсулотлардан дастлабки минглаб тоннаси ишлаб чиқарилади. Шу йил охирида бу цехлардан баъзиларида синашсозлаш ишлари бошланади.

Корхонанинг истиқболи яна ҳам порлоқ. Аммиак селитраси ишлаб чиқариш комплексининг учинчи навбат қурилишларини бошлаб юбориш учун тайёргарлик ишлари кўрилмоқда. Мана шу қувватлар беш йиллик охирида фойдаланишга топширилади. Қисқаси, химикларимиз олинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши учун ҳамма тадбирларни кўрмоқдалар.

Ю. МАВЛОВИЕВ,
Навоий химия комбинати директорининг ўринбосари.

ҲИММАТ

Биз ўзимизни пахтакорларнинг ҳамкори, мададкори деб биламиз. Ўзбекистон пахта хирмонини йилдан-йилга баланд бўлиб боришида биз ўғитчиларнинг ҳам озми кўпми улушимиз бор. Пландан ташқари қанча кўп ўғит ишлаб чиқарсак, пахта ҳосили шунча кўп, хирмон шунча баланд бўлади деб тушунамиз. Фарғона азотчилари пахтакорларга хар йили пландагидан неча минг тонна кўп азот ўғитлари етказиб бериб, уларнинг раҳматини олиб келишмоқда. Заводимиз коллективи шу йилнинг ўзида минерал ўғит ишлаб чиқариш квартал планини 106 процент бажариб, планга қўшимча бир неча минг тонна азот ўғитларини республикамиз далаларига жўнатишга муваффақ бўлдилар. Биз бу билан чегараланиб қолмаймиз.

Яқинда коллективимиз Москвадаги илғор корхоналарнинг ватанпарварлик ташаббусини қувватлаб, беш йиллик планни муддатидан олдин бажариш учун деҳқонларга кўпроқ ўғит етказиб бериш мақсадида оширилган қўшимча мажбурият олди. Биз азот ўғитлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш юзасидан имкониятларимизни кўриб чиқдик. Қатор тадбирларни белгиладик. Пахтакорларга апрелнинг ўзида планда кўзда тутилганидан минг тонна кўп азот ўғитлари жўнатишга қарор қилдик. Августгача эса шу мавсумнинг ўзида ғўзани озиқлантириш учун кўплаб тонна азот ўғитлари ишлаб чиқарилади. Йил охирига қадар минглаб тонна қўшимча минерал ўғит жўнатиш имконияти бор. Шундай қилиб, коллективимиз беш йилликнинг учинчи йилида планга қўшимча бир неча минг тонна азот ўғитлари ишлаб чиқарадилар. Биз неча йиллардан буён ўғит ишлаб чиқаришни кўпайтириш йўлида ускуналарнинг қувватидан тўла фойдаланишга эришиш, янги қувватларни муддатидан илгари ишга туширишга катта эътибор бериб келаётирмиз. Бу муваффақиятларимиз калити бўлиб қолмоқда. Шу йилнинг иккинчи кварталида заводнинг ҳавони парчалаш цехида яна бир янги қувват ишга туширилди. Бу эса корхонада азот ўғитлари ишлаб чиқаришни 8 процент кўтаришимизни таъмин этади. Биз деҳқонларга ҳар қачонгидан кўпрок ўғит жўнатиш имконига эга бўламиз.

М. БУРБАЕВ,
Фарғона азот ўғитлари заводи директори.

МИНЕРАЛ ЎҒИТ ТАЙЁРЛОВЧИ КОРХОНАЛАРНИНГ МЕҲНАТКАШЛАРИ!

Катта ҳиммат кўрсатиб, мана бундай мажбурият олганингиз ёдингиздами!

— РЕСПУБЛИКА ХИМИКЛАРИ 1968 ЙИЛДА ЎЗ ЗИММАЛАРИГА ИЛГАРИ ОЛИНГАН 42 МИНГ ТОННА ЎРНИГА 86 МИНГ ТОННА МИНЕРАЛ ЎҒИТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҲАҚИДА ЯНГИ ОШИРИЛГАН МАЖБУРИЯТ ҚАБУЛ ҚИЛДИЛАР.

— **86 МИНГ ТОННА ЎҒИТНИНГ 61,6 МИНГ ТОННАСИ ШУ ЙИЛ ПАХТА ҲОСИЛДОРЛИГИНИ ОШИРИШ УЧУН ЕТКАЗИБ БЕРИЛАДИ.**

— ШУНЧА ЎҒИТНИНГ 5000 ТОННАСИНИ САМАРҚАНД СУПЕРФОСФАТ ЗАВОДИ ИШЛАБ ЧИҚАРАДИ. ШУ ЖУМЛАДАН, УНИНГ 2000 ТОННАСИ 1 АВГУСТГАЧА ТАЙЁРЛАНАДИ.

— ҚЎҚОН СУПЕРФОСФАТ ЗАВОДИ 5000 ТОННА ЎҒИТ ИШЛАБ ЧИҚАРАДИ. ШУНДАН 3000 ТОННАСИ 1 АВГУСТГАЧА ТАЙЁРЛАБ ЧИҚАРИЛАДИ.

— ЧИРЧИҚ ЭЛЕКТРОХИМИЯ КОМБИНАТИ, НАВОИЙ ХИМИЯ КОМБИНАТИ, ФАРҒОНА АЗОТ ЎҒИТЛАРИ ЗАВОДИНИНГ МЕҲНАТКАШЛАРИ ҲАМ ЮКСАК МАЖБУРИЯТЛАР ОЛГАНЛАР.

— **ХИМИКЛАР 4 МИЛЛИОН 100 МИНГ ТОННА ЎЗБЕК ПАХТАСИ УЧУН МУНОСИБ ҲИССА ҚЎШАДИЛАР.**

Чирчиқ электрохимия комбинати — Ўрта Осиё химия саноатининг энг улкан корхонаси. Комбинатда тайёрланган минерал ўғитлар пахтачиликни ривожлантиришда муҳим омил бўляпти. Чирчиқ химиклари ўғитлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш, таннархини арзонлаштириш, сифатини кўтаришда бой тажриба тўплаганлар. Комбинат ҳақида гап кетганда, уни республикамиз химия саноатининг кадрлар ўчоғи деб ҳам аташади. Шундай дейишлари табиий. Бу ерда бой тажриба тўплаган моҳир ишлаб чиқариш командирларини республикамиз химия корхоналарида кўплаб учратамиз. Суратда: комбинатдаги энг яхши цех бошлиқларидан Манноп Дўйсинхонов.

Г. ПУН фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ХУШХАБАРЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

МЕДИЦИНА ШАҲАРЧАЛАРИ

● Юқори Чирчиқ районидаги «Ленинский путь» колхозида медицина шаҳарчаси қурилиб бўлди. Колхоз правлениеси сиҳат-саломатлик шаҳарчасини қуриш учун 130 минг сўмдан кўпроқ маблағ ажратди. 50 ўринли шифохона ва поликлиника дастлабки беморларни қабул қилди, Туғруқхона, аптека очилди. Касалхона бўлимлари, поликлиника кабинетлари энг янги техника билан жиҳозланиб, кадрлар билан таъминланди.

Райондаги Свердлов номли, «Правда» ва «Политотдел» колхозларида ҳам шундай медицина муассасалари қурилди.

ШОЛИКОРЛАР ҚАРОРИ

● Шоликорлар кўкламги дала ишларини бошлаб юбордилар. Фарғона районидаги «Сўх» совхозининг Бобо Ашуров бошлиқ бригадаси уруғ экишга киришди. Деҳқонлар бу йил гектар бошига 55 центнердан ҳосил етиштиришга қарор қилишган. Ихтисослашган Фрунзе номли совхоз механизаторлари ҳам шоли экишни бошлаб юбордилар.

ЭРТАГИ САБЗАВОТ

● Хоразм хўжаликларидаги ихтисослашгач бригадалар эртаги сабзавот экишни тугалладилар. Шўри яхшилаб ювилган ва ўғитланган тўрт юз гектардан кўпроқ майдонга пиёз, сабзи, бодринг ва лавлаги уруғи экилди.

„ПОБЕДА» колхозининг чорвадорлари қўзилатиш кампаниясида Андижон областидаги Москва райони хўжаликларининг чорвадорлари мусобақасида энг яхши натижаларга эришмоқдалар. Колхознинг илғор бош чўпони М. Темиров ҳар 100 бош совлиқдан пландаги 96 ўрнига 108 тадан соғлом қўзи олмоқда. Суратда: М. Темиров яйловда.

А. Воропаев фотоси.

ХАТЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

ҚИЛМИШ — ҚИДИРМИШ

Пастдарғом районидаги айрим колхозларда ёш қизлар ўқишдан қолдирилиб, эрга бериб юбориляпти.

Меҳнаткашлардан олинган бу хат текшириб, чора кўриш учун Пастдарғом район прокурорига юборилди. Прокуратурадан редакцияга йўлланган жавобда бундай дейилади:

«Москва» колхозида истиқомат қилувчи Бобоназар Эркаев 68-мактабнинг ўқувчиси Б. Турсуновага уйланган. Ўқувчи қиз балоғат ёшига етмаған. Прокуратура шу факт бўйича жиноий иш қўзғаб, ёш қизни ўқишдан қолдириб, уйланган Эркаевни жавобгарликка тортди. Унга воситачилик қилган Т. Элмуродов район партия комитети бюросининг қарори билан партия сафидан ўчирилди.

Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари изидан

ЭЛ ФАРЗАНДИ

1941 йил. Ёз. Она-Ватанимизнинг мусаффо осмонини қора булут қоплади.

Иттифоқимиздаги барча миллат ўғлонлари қаторида ўзбек халқининг ҳам минглаб асл фарзандлари севимли Ватанимизнинг озодлиги ва мустақиллиги, шон-шарафи учун, халқ бахт-саодати учун жангга отландилар. Улардан кўпларининг номлари тарих саҳифасига ўзбек халқи фарзандларининг ҳарбий шавкат ва шуҳрати намунаси бўлиб ёзилиб қолди.

Гитлерчиларга қарши курашда мардлик ва жасорат кўрсатиб, халқимизнинг меҳр ва ҳурматига сазовор бўлганлардан бири Шодмон Умаровдир.

Мана унинг жанговар ҳаётидан бир лавҳа.

1942 йил. Июль ойи. Шодмон ака хизмат қилган 13-армия Брянск областининг Ливна шаҳрида мудофаада турарди. Шаҳар бир неча марта қўлдан-қўлга ўтиб, кули кўкка совурилди. Қандай бўлмасин жангчиларимиз олға силжишлари керак.

Батальон командири капитан Белоусов Шодмон акани ўз ҳузурига чақирди:

— Ўртоқ Умаров, муҳим топшириқ бор. «Тил» керак, — деди.

— Мен тайёрман! — деб жавоб берди Ш. Умаров.

Шодман ака бошлиқ бир неча жангчилар кечаси йўлга чиқишди. Тун пардаси тобора қалинлашиб борарди. Жангчилар паст-баландликлардан аста-секин эмаклаб олға интилардилар. Разведкачилар душман соқчиларининг орқасига ўтиб олишди. Шу пайт немислар автомат, пулемётлардан разведкачиларимиз устига ўқ ёғдира бошладилар. Разведкачилар усталик билан немисларнинг ташлаб кетган хандоқларига жойлашиб олишди. На олдинга, на орқага силжиш мумкин эди. Шодмон ака ҳаракат режасини ўйлади.

Бир группа жангчилар душман соқчиларини қўлга олиш учун, иккинчи группа жангчилар эса орқа томондаги немисларга қарата ўқ уза бошладилар. Икки орада отишма авж олди. Тенгсиз олишувда душман аскарларидан кўплари ер тишлади. учтаси асир олинди, улардан иккитаси солдат, бири офицер эди. Асирлар батальон командирига топширилди. Командир жасур разведкачиларга жанговар топшириқни муваффақиятли бажарганликлари учун раҳматнома эълон қилди.

«Тил» қимматли маълумотлар берди. Қўшинларимиз душманга қарши шиддатли ҳужумга ўтдилар. Ливна шаҳри ёнидаги бир қишлоқдаги жангда Шодмон Умаров оёғидан оғир жароҳатланди. Шифокорлар унинг жонига оро киришди. У ҳарбий госпиталда даволаниб чиққач, командирлар тайёрловчи курсда ўқиди. Кўп ўтмай яна фронтга қайтди.

У энди оддий жангчи эмас, балки уддабурро командир. Учинчи Украина фронтининг 8-гвардиячи армиясининг батальон командири. У кўплаб шаҳар ва қишлоқларимизни душмандан тозалашда жангчиларни моҳирлик билан бошқарди. Дарё бўйидаги жанг ҳамон Шодмон аканинг хотирасида. Дарё тўлиб оқарди. Жангчиларимиз дарёни кечиб ўтиб, душман плацдармини эгаллашлари керак эди. Матонатли совет жангчилари Днестрни тунда кечиб ўтиб бир неча километр олға силжидилар. Лекин нима учундир душманнинг нафаси ичига тушиб кетган эди. Тунда эса душман жуда катта ҳужум бошлади. Танклар, миномётлар, пулемётлар—деярли қуролларнинг барча тури бойқушдек сайради. Жангчиларимизнинг қуршовда қолиш хавфи туғилди. Солдатларимиз жанг билан чекиндилар. Старший сержант Сергей Романовцев, Сахненко раҳбарлигидаги расчёт аъзолари душман билан икки кеча-кундуз узлуксиз жанг қилдилар. Расчёт аъзоларининг кўпчилиги ярадор бўлди. Лекин шунга қарамасдан улар душманни ўз марраларига йўлатмадилар. Бошқа батальонлар душман билан кеча-кундуз қаттиқ жанг қилди. Батальон яна олға силжийди. Шу жангда сержант Романовцев ва Сахненколар ярадор бўлдилар. Уларнинг расчётлари 400 дан ортиқ немисни ер тишлатди. Душманга қарши курашда кўрсатган жасоратлари учун уларга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди. Кўпгина солдат ва офицерлар орден ва медаллар билан мукофотланди.

Яна бир лавҳа. 266-гвардиячи полк кўпгина шаҳар ва қишлоқларни босқинчилардан тозалаб, Совет—Польша чегарасига етиб келди. Капитан Ш. Умаров командирлик қилаётган батальон ҳам ана шу полк составида немисларга қирон келтирмоқда эди.

Ш. Умаров батальони олдинда жанг қиларди. Батальонга Варта дарёсини кечиб ўтиб, Оберники шаҳридан плацдарм олиб, дивизия асосий кучларининг олға силжишига йўл очиш тўғрисида топшириқ берилди. Кечаси батальон жангчилари дарё бўйига етиб келишди. Дарёнинг эни 150-200 метр, чуқурлиги эса 4-5 метр бўлиб унинг қирғоқларини муз қоплаб ётарди. Жангчиларимиз турган жой пастлик. Душман аскарлари тепаликка жойлашган. Душман жангчиларимиз турган жойни қаттиқ ўққа тутарди. Фақатгина чаққонлик ва усталик билан ҳаракат қилингандагина мақсадга эришиш мумкин эди. Дарёдан кечиб ўтган солдатлар нариги соҳилдан қайиқ ва 200 метрли пўлат сим топиб олишди. Улар қайиққа ҳалиги пўлат симни боғлаб паром ясашди. Шодмон Умаров симни ушлаб дарёдан ўтди. Ундан ўрнак олган бошқа жангчилар ҳам бирин-кетин ўта бошладилар. Эрталабгача батальон ўтиб олди. Артиллерия, танклар дарёнинг бу бетида туриб батальонга ёрдамлашди. Эртасига жангчиларимиз плацдармни эгалладилар. Ана шу плацдармда батальоннинг асосий кучлари бир кеча-кундуз давомида ҳужум қилдилар. Қаттиқ жанг бўлди. Немислар 13 марта қарши ҳужум қилди. Кўпгина жангчиларимиз ярадор бўлди. Радиостанция ишдан чиқди. Натижада дивизия командири билан алоқа узилди. Орқага қайтишнинг иложи йўқ. Асосий кучлар етиб келмаган. Шундай бўлса ҳам тирик қолган ва енгил ярадор бўлган жангчилар Оберники шаҳрига — душманга қарши ҳужум қила бошладилар.

Жангчиларимиз «Ура!» деб ҳужумга ташлангач, немислар саросимага тушиб қоча бошладилар. Шаҳар озод этилди. Бу ерда 300 га яқин немис солдат ва офицерлари асир олинди. Кўпгина қурол-яроғ қўлга киритилди. Эртасига дивизиянинг асосий кучлари батальонга ёрдамга келди. Улар ҳам шаҳарни озод қилишда қатнашди. Душман 400 га яқин солдат ва офицерини йўқотди. Натижада бу ерда душманга қарши катта куч тўпланди. Ана шу жангларда кўрсатган мардлиги ва қаҳрамонлиги учун старший лейтенант Ёлкин, сержант Семёнов, батальон командири Ш. Умаров, унинг сиёсий ишлар бўйича ўринбосари А. Кончинларга Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак унвон берилди. Бу Шодмон Умаровни янгидан-янги қаҳрамонликларга илҳомлантириб юборди. У қатор жангларда қатнашиб, ҳамиша жангнинг олдинги сафида бўлди. Мардлик ва жасорат кўрсатиб қуролдош дўстларига намуна бўлди.

Биз Шодмон Умаровнинг ҳаётидан фақат учта лавҳа келтирдик, холос. Унинг ҳаёт китобида бундай воқеалар кўп. Унинг оғир, машаққатли, аммо шарафли жанговар ҳаёт йўлига ҳавас қилса арзийди.

Ҳозир полковник Ш. Умаров Тошкент область граждан мудофааси штабининг бошлиғи. У ташаббускорлиги, ташкилотчилиги билан коллективнинг ҳурматига сазовор бўлмоқда. У она-Ватанимиз мудофаа қобилиятини оширишга, Қуролли Кучларимиз сафини мустаҳкамлаш ишига ўзининг бутун куч ва қобилиятини сарфламоқда.

Жангларда чиниққан Шодмон ака жамоат ишларида ҳам фаол қатнашаётир. У Совет Армияси, Флоти ҳамда Авиациясига ёрдам кўнгилли область жамияти комитети президиумининг аъзоси. Тиниб-тинчимас жамоатчи полковник Шодмон Умаровни кўпинча мактаб ўқувчилари, олий ўқув юртлари студентлари, завод-фабрикаларининг ишчи ва хизматчилари орасида Совет Қуролли Кучларининг тарихи, ҳарбий ватанпарварлик темаларида лекция ва суҳбатлар ўтказаётганида учратасиз.

М. МИРЗАМУҲАМЕДОВА.

«КОСМОС-212» ПАРВОЗДА

ТАСС АХБОРОТИ

1968 йил 14 апрелда Москва вақти билан соат 13.00 минутда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-212» учирилди.

Йўлдошга ўрнатилган илмий аппаратлар космик фазони тадқиқ қилишни ҳамда космик аппаратларнинг янги системасини ва таркибий қисмларини такомиллаштиришни давом эттиради.

Суратда: ишчан мастер Людмила Янковская ва трансформатор цехининг ишлаб чиқариш мудири Николай Резаев ўртоқлар тайёр маҳсулотлар сифатини кўздан кечирмоқдалар. Чирчиқ трансформатор заводининг бу моҳир ишлаб чиқариш командирлари беш йиллик топшириқларини барвақт бажариш мусобақасида ташаббускор бўлаётирлар.

И. Глауберзон фотоси.

СЕВГИ ВА АЛАМ

«ТОҒ ГЎЗАЛИ» ҚИССАСИДАН ПАРЧА

● ●

Йигитали Юқорикишлоққа олиб борадиган йўлга етиб, энди чапга буриламан деганда, Сарви холанинг:

— Ҳой ўғлим, тўхтанг, сиз Йигитали эмасмисиз? —деган овозини эшитиб, тўхтаб орқасига қаради. Юраги гуп-гуп ура бошлади. Гуноҳ қилиб қўйган боладай салом-аликдан сўнг кўзларини Сарви холадан олиб қочишга интиларди. Сарви хола эса у билан уйдагидай очиқ кўнгиллилик билан гаплашар эди.

— Ойингизлар эсон-омонмилар, ўзингиз тинчмисиз, ўғлим?

— Раҳмат, холажон, ўзингиз тинчмисиз?

— Ҳа, болам бизларники нима бўларди, юрибман.

— Бу сизни ҳам йўлдан қолдирдимми, дейман ўғлим. Савод бўлмагандан кейин шунақа, одамларни безовта қиларкансан. Синглингиз Дилнавоз тригонометрими, алланарса дафтаримни бериб юборинг, депти. Кечқурун қўшним Салимжон Тошкентга кетяпти экан, шу билан бериб юборай десам, кўни-қўшниларим ишда. Салимжоннинг ўғлини қидириб кетаётган эдим. Сиз учраб қолганингиз жуда яхши бўлди-да. Шуни ажратиб бера қолинг, жон ўғлим.

— Ҳўп бўлади, холажон, қани, юринг.

Сарви хола олдинда, Йигитали эса унинг ортидан индамай борарди. Тўғрироғи Сарви холага очилиб-сочилиб гапиришдан иймanarди. Хаёлида эса яна Дилнавоз жонланди...

Дилнавоз Йигитали билан юзма-юз туриб очиқ гапиришганидан кўнгли анча ёришиб Йигиталига олам-олам севинч бағишлаган ўша тун у учун ҳам шодлик бахш этган эди. Дилнавоз ўша тунни эзгу орзуларни ўйлаб, тонгга улади. Ниҳоят учрашув дақиқаларини сабрсизлик билан кутди. Йигиталининг келмагани уни қаттиқ изтиробга солди. Орадан ҳафта ўтмай Йигиталининг уйланиши эса Дилнавозни тамоман довдиратиб қўйди. Бир қадар ўзини ўнглаб олди-ю, аммо ортиқ чидай олмаслигига кўзи етди. Ишдан бўшади, Тошкентга бориб институтга ўқишга кирди. Куни кеча Салимжонни учратиб, тригонометрия дафтарини юбортиришни илтимос қилган эди. Сарви хола шунинг ташвишида Йигиталини бошлаб борарди.

Сарви хола эшиги олдида тўхтаб, чуқур бир нафас олди-да:

— Қариб қолгандан кейин бир қадам йўл ҳам бир тош бўлиб кўринаркан одамга, нафасим тиқилиб кетди-е, — деб Йигиталига кейинги пайтларда дармонсизланиб қолганидан шикоят қилди. Сўнгра меҳмонни ичкарига таклиф этди. Йигитали ҳовлига киргандаёқ, Дилнавоз билан бўлган дастлабки учрашувни эслади. Ўзини босди. Бу гал Сарви хола Йигиталини Дилнавознинг хонасига бошлаб кирди.

Саранжом-саришталик. Хонадаги ҳар бир буюм дид билан жойлаштирилган. Тўрда Дилнавознинг ихчамгина чорчўпга солинган сурати. Унинг ёнида китоб жавони. Китоблар тартиб билан терилганидан хонага ҳусн бериб турибди. Йигитали энди жавонга яқинлашган эди, Сарви хола кирди.

— Мана, ўғлим, ўзингиз ажратинг, бу қурғур иккисиям жигарранг дафтар. Дилнавоз гушмагур қайси бирини сўраяпти, экан. Мен ҳозир самоварга чўп ташлаб келаман.

— Йўқ, йўқ, қўйинг, холажон, овора бўлманг, шошиляпман.

— Вой, овораси борми, ўғлим, мен ҳозир, — деди-ю, Сарви хола ҳовлига чиқди.

Йигитали дафтарлардан бирини қўлига олиб, дастлабки варағини очди. Муқованинг ички томонида Дилнавознинг сурати. Ҳамиша кулиб боқадиган ўша шаҳло кўзлар ундан ўпкалагандай хиёл ўнг томонга боқиб турибди. Юраги жиз этди. Варақнинг бир четига эҳтиётлик билан ёзилган рубоийни ўқиди:

Умр дафтаридан фол очганда дил,
Ҳўрсиниб сўзлади бир куйган кўнгил.
Бахтлидир ул кимса — ой юзли ёри
Бағрида бўлса-ю, оқшоми бир йил.

Йигиталининг юраги ҳовриқа бошлади. У дафтардаги ёзуvларни чидамсизлик билан ўқишга ошиқди, сатрлар сатрларга уланиб, Йигиталининг юрагини суғуриб олгудай бўлди. Унда қуйидагилар ёзилган эди:

— Ҳаёт шунақа мураккаб бўлишини сира ўйламаган эканман. Қўлимга қалам олиб кундалик дафтар ёзишни хаёлимга келтирмаганимдай кутилмаган воқеаларнинг шоҳиди, шоҳидигина эмас, бахтсиз қурбони бўлдим. Севги инсонга шу қадар изтироб келтиради. деб ўйламаган эдим. Шунақа бўларкан! Тақдир баъзан сенинг кўнглингга ором бериб, юпагаркан, баъзан кутилмаганда юзингга тарсаки тортаркан. Дунёда энг камтарин, покиза, софдил йигит ким деса, Йигитали аканинг номини тилга олардим. Ахир менинг мурғаккина қалбимга ўт ёққан ҳам унинг шу хислатлари эмасмиди! Оҳ, мен уни нақадар севаман, кўришим билан, кўришгина эмас, номини эшитгандаёқ юрагим ҳовлиқиб кетади. Ҳатто тилим сўзга айланмай қолишини у билармикин?.. Ҳайронман, қанчалик хафа бўлмайин, уни кўришим билан кўнглим ёришиб кетади. У билан тез-тез учрашиб туришга, суҳбатлашишга талпинаман. Лекин кўрганда яқинлашолмайман. Уяламан. Биринчи марта учрашганимизда, шу уйда бемалол ҳазиллашиб гапирганларим кечагидай хотирамда. Энди кўзим кўзига қадалса, юрагим уришдан тўхтаб қоладиганга ўхшайди.

Азизим Йигитали ака, нега мен сизни бунчалик севиб қолдим. Кошкийди сиз буни билсангиз. Борди-ю, бутун борлиқ ёнар вулқон бўлиб ловиллаб турганда ҳам фақат сиз томон талпинардим, азизим. Тўғри, мен сизни қанчалик севмай, очилиб сўзлаша олмайман. Ахир севгига тил тилмоч бўлиши шартми?! Қалб амри кифоя эмасми?!»

Йигиталининг бошига қон қуйилди. Нималар бўлаётганини билолмай гангиди. Шу орада Сарви хола дастурхон кўтариб кирган эди, қаттиқ ҳаяжонланаётган Йигитали:

— Раҳмат, холажон, дастурхонни ёзмай қўяқолинг, шошиляпман. Мана бу Дилнавознинг тригонометрия дафтари, деб битта дафтарни Сарви холага берди, иккинчисини эса эҳтиётлик билан стол устига қўйди. Ўзи ўрнидан туриб мажолсиз одамдай эшик томон юрди. Сарви хола билан хайрлашиб, дарвозадан чиқди-ю, чап томондаги тош устига ўтирди. Боя кундалик дафтар ичидан олган суратга тикилди. Кўзи жиққа ёшга тўлди.

Йигитали шу бугун уйга қандай етиб келганини ҳам билмайди. Ойниса онасиникига кетган экан. Хайрият! Умри хола билан бир пасгина гаплашди-ю, ўрнига кирди. Қарама-қарши фикрлар туғёнида мижжа қоқмай тонг оттирди. Наҳотки Дилнавоз уни шу қадар севган бўлса? Мактубчи? Уни ким ёзган? Бу саволлар Йигитали фикрини чувалаштирар, жавоб топишдан ожиз, миясида алланарса бол аридай ғувуллаб, кўзи тинарди. Кундаликнинг бош қисминигина ўқишга улгурди. Сарви хола кириб қолди. Кейинги варақларини кўролмаганига минг афсуслар ўқирди. У ўзини ҳозир қийнаётган саволларга кундаликнинг сўнгги варақларида аниқ жавоб бўлганига имони комил эди. Аммо унда нималар ёзилган экан? Наҳотки Йигиталини биров бориб шунчалик ёмонлаган бўлса!

Йигиталининг кўзи олдида Дилнавознинг ўша атлас кўйлак, қаворанг дуррачасида Жўра билан гаплашиб турган пайти жонланди.

— Йўқ, бу мумкин эмас, — деди Йигитали ўзига ўзи гапириб. — унга албатта биров мени роса ёмонлаган, шундан кейингина у хат ёзишга жазм қилган. Бироқ ўша номард ким? Наҳотки Жўра бўлса. Унга бунинг учун ҳеч қандай эҳтиёж йўқ эди-ку! Жўра Дилнавоз билан учрашиб юргач мени ёмонлашдан мақсад нима?!

Йигитали жумбоқнинг учини тополмай, чошгоҳ пайти уйдан чиқди. Бугун дам оладиган куни. Иброҳимникига бормоқчи бўлди. Тошкентга кетганини эслаб, қадамини секинлатди. Анатолий сменада. Валига бориб бор гапни айтсинми?

Йигитали ўйланиб қолди. Йўқ, журъат этолмади. Дилнавозга бўлган муносабатини ҳеч қачон Валига айтмаган, энди эса уйлангандан кейин бу ҳақда гапиришни одобдан ташқари деб ўйлади. Ёлғиз тоғ-тош кезишга, шу баланд чўққилар қаршисида танҳо ўтириб, хаёл суришга қарор қилди. Аммо идора олдига етганида, юқорикишлоқлик Қобил бобо ўзича алланималарни гапириб, Хўжакент томон ҳаллослаб кетаётганини кўриб ҳайрон бўлди. Уни тўхтатиб:

— Қобил бобо, нима гап, қаёққа чопяпсиз? — деди.

Бобо бир зум тўхтаб: «Пастда йўл устидаги қишлоқни тоғ босибди. Ҳеч ким йўқ экан, — деди-ю, яна чопа бошлади. Бобо қаттиқ энтикарди.

Йигитали икки ҳатлаб уни ортда қолдирди. Катта кўчага тушиб, ўша ёққа кетаётган самосвалга осилди. Машина чап томонга бурилиши билан Йигитали қий-чув товушни эшитиб, машинадан сакраб тушиб қолди. Тўғрига қаради. Уч-тўрт уй бузилган, бир-иккита қари-қартанг йиғи-сиғи қилиб соғ қолган мол-ҳолини судрарди. Йигитали қишлоққа яқин борган эди, икки тош орасида қолган болани кўрди. Тошлар унга зиён етказгани йўқ, аксинча ташқи зарбдан авайлаб муҳофаза қилаётган эди. Аммо болани ёнидагилар кўролмасди. Уни фақат юқоридан кўриш мумкин эди. Йигитали чопиб тушиб, харсанг тошларга яқинлашди. Жон ҳолатда боланинг белидан ушлаб, куч билан бир-икки тортди. Тош орасидан зарб билан чиққан бола Йигиталининг боши устидан ошиб кетди. Ўзи эса сирғаниб кетиб, орқаси билан йиқилди. Омонат турган тош унинг чап оёғини босди. Йигитали ҳушдан кетди. Бир чол катта кўчага қараб югурди.

Йигитали одамлар ғовуридан кўзини очганда, Қобил бобо боши устида кўзларини жовдиратиб турар эди. Унинг қулоғига бобонинг: «Болам, менинг неварам деб шу кунга тушдинг, қандай кўргулик эди» деган сўзлари чалинди. Сал нарида кўзида жиққа ёш Дилнавоз тургандай бўлди. Ҳолсизликдан Йигиталининг кўзи юмилди. Кейин нима бўлганини эслай олмайди. Касалхонада ўзига келди.

Қуёш нури деразадан ёриб ўтиб, хонада мавж урарди. Оппоқ чойшабга ўралиб ётган Йигитали оёғида оғриқ сезди. Қимирлайман деса, чап оёғи зирқираб, оғриқ миясига урди. Тишини-тишига қўйиб оғриқни енгди. Рўпарасида ҳамшира турарди. У Йигитали пешанасидаги тер томчиларини артди.

— Бемалол ётаверинг, — деб Йигиталини тинчлантирди ҳамшира. — Касалхонадасиз. Кеча оёғингизга харсанг тош қулаб тушиб, бироз шикастлабди. Ҳеч қиси йўқ, тузалиб кетасиз.

Йигитали кечаги воқеаларни эслай бошлади. Қобил бобо, одамлар.. У кўзини юмди, хотирлади. Йўқ аниқ кўрди. Ҳа, ҳа, Дилнавоз ҳам ундан сал нарида кўзига ёш олиб тургандай эди. Мияси яна ғувиллай бошлади. Нечун? Ахир у ўқишда-ку! Куни кеча тригонометрия дафтарини сўраттирган эди-ку! Нима бўлдийкин? Наҳотки ўқишни эплай олмаган бўлса?

Йигитали шуларни ўйлаб турганида эшик очилиб, устига оқ халат ташлаган Ойниса кириб келди. Гап йўқ, сўз йўқ, дабдурустдан:

— Бировларнинг боласини қутқаришга сизга бало бормиди, — деб ўшқирди.

Ойниса характерида ноинсонийлик аломати борлигини Йигитали аниқ билса-да, аммо касалхонада, айниқса шу қадар қаттиқ жароҳатланиб ётганида, ўзини бундай тутишини сира кўз олдига келтирмаган эди. Шу важдан бўлса керак Йигиталининг хўрлиги келди. Аъзои-бадани жимирлаб, эти сесканди. Ҳамшира ҳам буни сезиб ноқулай бўлмасин деб эшикка чиқиб кетди. Ойниса сўзини давом эттирди:

— Дўхтур билан гаплашдим. Чап оёғингизни кесишармиш. Икки оёқ билан сиздан кўрганим шу бўлса, энди ҳакалак бўлганда нима қилардингиз. Бир камим чўлоқ боқишмиди!!

Шу гапларни айтди-ю, Ойниса чиқиб кетди. Эшикнинг тарақ этиб ёпилгани-ю, қулоғи остида бир нарса узоқ вақт шанғиллаганини билади Йигитали. Тимдаланган, бамисоли қоғоздай ғижимланиб ташланган қалб оғриғи олдида оёқ оғриғи ҳеч нарса бўлмай қолди. Хўрланган юрак ҳайқириқ солиб, оламни ларзага солгиси келарди.

Саъдулла КАРОМАТОВ.

Газетхонлар мулоҳазаси

ИЛМ ҚАДРИ

Газетамизда яқинда эълон қилинган шу сарлавҳали мақола студентларнинг кенг муҳокамасига сабаб бўлди. Профессор Ҳаким Зоҳидий кўпчиликнинг дилидаги гапни айтган экан. «Илм қадри» эълон қилингандан кейин редакцияга оқиб кела бошлаган хатлар шуни кўрсатиб турибди. Хат муаллифлари, ўқишни менсимай, ҳаётга енгилтаклик билан қараётган Назиржонга юракдаги бор гапларини айтишади, дакки беришади, илмни қадрлашга чақиришади. Ёшлар студентлик партасида ўз келажагини, бўлгуси меҳнат ва ижодни кўришади. Қуйида ана шу хатлардан айримларининг мазмуни билан танишасиз.

Орзу йўли

Мен яқинда ҳарбий хизматдан қайтган студентман. Уч йилда кўп нарсалар хотирамдан кўтарилибди. Кўпчиликка тенглашиш осон бўлмади. Лекин мен куйиб-пишиб, етиб олишга уриндим.

Группамиз студентлари асосан ўн тўққиз-йигирма ёшдаги йигит-қизлар. Орамизда мушоҳидаси кенг, жамоат ишларида фаол қатнашувчи. билимини ўзгалардан аямайдиган аълочи студентлар анчагина.

Назиржон ҳақидаги мақолани ўқиб, эсимга бир воқеа тушди. Хайрулло Жалилов иккаламиз уч йил корхонада ишлаб, сўнг институтга ҳужжат топширдик. Кириш имтиҳонларидан яхши ўтдик. Эртасига мандат комиссияси бўлишини эшитиб, туни билан уйқумиз келмади. Иккимиз «студент» сўзини ҳавас билан минг мартадан ёзиб чиқдик. Ишонасизми, етти ҳарфдан иборат шу сўз қанчалар сирли туюлди бизга. Олам-олам қувонч, бахт-саодат ваъда қилаётгандай, бутун тақдиримиз, орзу-умидимиз унга яширингандай эди.

Орзумиз йўлида қатта бир довон ошаётгандай ҳис қиламиз. ўзимизни.

Ҳ. МАҲСУМОВ,
Тошкент политехника институтининг II курс студенти.

Ношуд

Ҳа, афсуски орамизда илм қадрига етмайдиган ношуд студентлар ҳам учраб туради. Курсдошим А. исмли йигитдан ҳам Назиржоннинг «ҳиди» келади. Биз квартирада бирга турардик. Ёзги семестр арафаси эди. У дарсдан қайтди-да, китоб-дафтарини караватга иргитиб, «Мен кўчани бир айланиб келай», деб чиқиб кетди. Шу кетишда ярим кечада қайтиб келди. Бу доимий одатга айланиб қолди. Қишлоқдан ота-онаси пешана тери билан топиб юборган пулларни у илм олишга эмас, ўткинчи ишларга сарфларди.

— Мақсад-пақсадни билмайман-у, ишқилиб қишлоқдан қутулиб шаҳарлик бўлиб олганимизни айтмайсизми?! Ўзиям ҳозир ота-онам кўрса танийолмаса керак-а! — дейди у мақтаниб, уст-бошини кўз-кўз қиларкан.

Назиржонга ўхшаб, илмни оёқ ости қилаётганларнинг қилмиши билан жамоатчилик, ота-оналар ҳам қизиқишлари керак-да.

А. БОЗОРОВ,
Шаҳрисабз.

Ўқи, ўрган

Дўстиммисан, тенгдошиммисан, билмадим. Лекин, ғўр хамак экансан, Назиржон! Аудиторияда бир ўринни банд қилиб, домлаларнинг вақтини олибсан-у, ўқишни масъулиятли иш деб билмабсан-да. Ахир, илмга ташна ёшлар сон-саноқсиз. Сенинг ўрнингда бошқаси бўлганда яхши ўқиб балки катта олим бўларди эл-юртига фойда келтирарди, ахир.

Йўқ, дўстим шароит бор экан, ўқи, ўрган, токи сенинг ҳам бошқаларга нафинг тегсин. Вақт борида илмнинг баридан маҳкам тут, ҳаёт сўқмоқларидан дадил юришда у сенга энг ишончли таянч бўлади.

Қ. БОБОЖОНОВ,
Қаршидаги 43-мактабнинг инглиз тили ўқитувчиси.

Студентлар муҳокамасига қўшилиб, редакцияга хат йўллаган қорақалпоғистонлик Қ. Шомуродов, наманганлик М. Ҳолиқов, тошкентлик Х. Холдоров, душанбалик Т. Ҳомидова, самарқандлик М. Ўрунова ва бошқаларнинг мақолаларида ҳам илмнинг қадрига етиш, уни эъзозлаш ҳақида баҳс юритилади. «Ўқиш—жафоли, кети—вафоли» деганларидек бу хатлар мазмунида ҳам билим олиш, ҳунар ўрганиш машаққатли иш экани айтилади. Зотан, ҳолва деган билан оғиз чучимайди-ку. Илм керак экан, уни қадрлайлик.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

АГРЕССОРЛАРНИНГ ВАҲШИЁНА ҲУЖУМЛАРИ

ХАНОЙ, 15 апрель. (ТАСС). ВИА агентлиги хабар беради: Кеча Америка самолётлари Вьетнам Демократик Республикасининг осмон чегарасини бир неча марта бузиб, Куангчинь, Хабак, Лангшон, Хайфонг ва Намха вилоятлари тепасидан учиб ўтди. Кеча АҚШ самолётлари Ханойнинг 25 километр шарқи шимоли ва шарқи жанубидаги территориялар тепасига учиб келганлиги қайд қилинди. 13 апрелда Америка авиацияси Вьетнам Демократик Республикасининг осмон чегараларини бузиб, Шонла, Иенбай, Виньфу ва Тхайбинь вилоятлари тепасидан учиб ўтди. Баъзи самолётлар Ханойнинг 30 километр ғарби шимолидаги районларгача келиб етди.

Америка самолётлари осмон чегараларини бузиб ўтиш билан бирга 13 апрелда Нгеан, Хатинь, Куангбинь вилоятларининг аҳоли зич жойлашган районларига ва Виньлинь районига ваҳшиёна ҳужум қилди. Америка авиациясининг шафқатсиз ҳужумлари натижасида Куангбинь вилояти ва Винь Линь райони аҳолиси орасида қурбон бўлганлар кўп. Шу районлардаги аҳоли яшаб турган жойларга моддий зарар етказилди.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

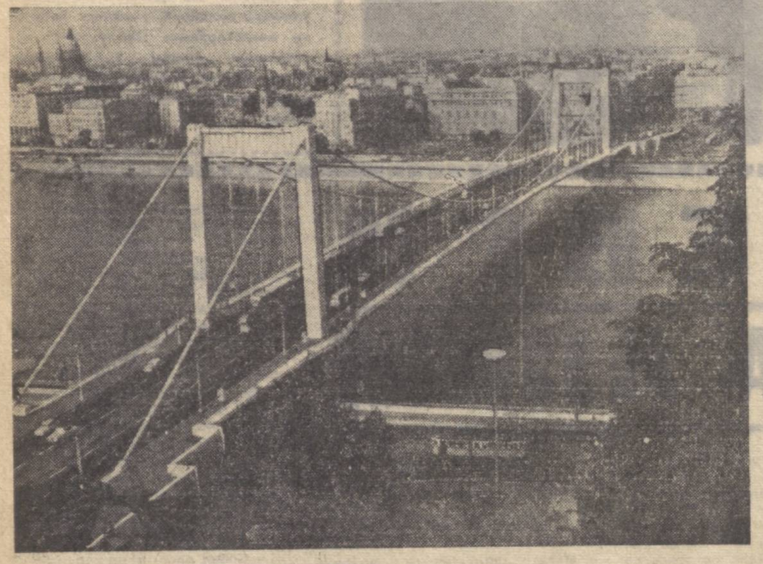

БУДАПЕШТ. Гўзал Дунай устида яна бир кўприк тикланди. Бу улкан иншоот илгариги эски кўприк устида қурилди. Эски кўприк фашистлар томонидан уруш даврида бузиб ташланган эди. (Чапдаги сурат).

В. Соболев фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

◆

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ. ГДР автомобиль заводларида ишлаб чиқарилаётган енгил автомашиналар мамлакат ичкарисида ҳам, чет элларда ҳам кенг тарқалмоқда. Ўнгдаги суратда «Трабант»ларнинг бир партияси Росток портида жўнатилиш олдидан.

В. Будан фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

САН-АНТАНИО ТОШКЕНТНИ ТАБРИКЛАЁТИР

Тошкент билан алоқа боғлаган кўп шаҳарлар қаторига яна бир шаҳар — Чилидаги Сан-Антонио шаҳри ҳам қўшилди. Шу шаҳарнинг жамоат арбоблари чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи республика жамиятига юборган хатларида зилзилага қаттиқ туриб бардош берган тошкентликлар ҳаётига ўз ҳамшаҳарларининг ғоят қизиқаётганлигини хабар қилдилар. «Чили — СССР» жамиятининг активлари бўлган дўстларимиз Совет давлатининг 50 йиллиги арафасида Сан-Антонио шаҳрида Ўзбекистон ва унинг пойтахтига бағишланиб, радиоэшиттириш ва виставка ташкил этилганлигини ҳам маълум қилдилар.

Мана энди Сан-Антонио аҳолиси ўз амалий санъати намуналарини Тошкентга юборди. Бу намуналар Ўзбекистон халқлари тарихи музейида бутун бир хонани эгаллаб турибди.

Шу виставканинг ҳар бир экспонатида совет кишиларига бўлган муҳаббат сезилиб турибди. Мана, миллий нақшлар солинган ва усталик билан ясалган сопол кўзалар, ўйинчоқлар. Бу буюмларни Сан-Антонио шаҳри атрофидаги Кинчамали, Помайро, Пелен ва Конао деган тўрт қишлоқнинг энг яхши кулол усталари тошкентликларга атаб ясаганлар. Буларнинг ёнида турган чиройли саватларни Чимбаронго қишлоғининг деҳқонлари тўқиб юборишган. Тошкентга юборилган совғалар орасида ёғочга ўйиб ясалган нақшлар, қовоқ идишлар, Чилининг бадиий безаклар билан безатилган харитаси, шу мамлакатнинг диққатга сазовор жойлари тўғрисидаги китоблар ва деапозитивлар, миллий қўшиқлар ва рақсларнинг куйлари ёзилган пластинкалар бор. Чилидаги дўстларимиз визит карточкаси тариқасида ўзларининг байрам кийимларини ҳам юборганлар. Булар орасида чиройли яхтак, кенг Сомбреро қалпоғи ва шойи белбоғ ҳам бор.

Тошкентликлар Сан-Антонио аҳолисининг бу дўстлик туҳфасини қизғин ташаккур билан қабул қилиб олишди. Тез фурсатда узоқ Чили шаҳрига жавоб посилкаси жўнатилади. Бу посилкага Тошкент ва бутун Ўзбекистон ҳаётини ҳикоя қилиб берадиган материаллар солиб юборилади. (ЎзТАГ).

Ғарбий Берлинда вазият кескинлашмоқда

ҒАРБИЙ БЕРЛИН, (ТАСС). Кейинги вақтларда Ғарбий Берлиннинг прогрессив жамоатчилигига қарши кенг кўламда тухмат кампаниясини қизитиб юборган Шпрингер газеталарига қарши қаҳр-ғазаб изҳор этиш учун бир неча минг намойишчи Шпрингер газета концерни биносига киришга уринди. Намойишчилар айни вақтда шу концерннинг эрталабки газеталарини дўконларга жўнатишга қаршилик кўрсатмоқчи бўлди.

Концерн биносини ва унинг атроф теварагидаги районларни икки кундан бери қўриқлаб турган полициячилар калтаклар билан намойишчиларни тўхтатдилар. Намойишчилар «тартиб ҳомийлари»нинг тазйиқи остида чекиндилар.

Полиция бебошлигидан дарғазаб бўлган ёшлар Шпрингер концернининг бир қанча район филиаллари деразаларини синдириб ташладилар. Шундан кейин полиция намойишчилар тўдалари кетидан тушди. 20 дан кўпроқ полициячи калтак кўтариб, бир қанча намойишчиларни қува бошладилар. Бошидан қон оқаётган бир йигит йўлакда йиқилиб қолди. Йўловчилар полициячилардан медицина ёрдами беришни ва номларини айтишни талаб қилганларида, улар етиб келган юк машиналарига чиқиб олиб, ғойиб бўлдилар.

Ғарбий Берлинда полиция машиналари увуллаб изғиб юрибди. Қамоққа олишлар давом этмоқда.

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ИЧКИ ИШЛАР МИНИСТРИНИНГ ФАРМОЙИШИ

БЕРЛИН, 15 апрель. (ТАСС). Германия Демократик Республикасининг ички ишлар министри Ф. Диккель берган фармойишга кўра бундан буён Ғарбий Германия ҳукумати министрлари ва бошқа раҳбар амалдорларининг алоҳида фармойиш олмай туриб, Ғарбий Берлинга Германия Демократик Республикасининг территорияси орқали ўтишларига рухсат этилмайди. Фармойишда айтиладики, Ғарбий Германия ички ишлар министри Бенда мустақил сиёсий территория бўлган Ғарбий Берлиннинг ички ишларига ғайри қонуний равишда аралашаётганлиги ва Бонн ҳукумати Ғарбий Берлиннинг демократик кучларига қарши фавқулодда чоралар қўлланганлиги сабабли шундай фармойиш берилди.

Фармойишда айтилишича, бу фармойиш Ғарбий Берлиннинг ташқи иқтисодий ва маданий алоқаларига зарар етказмайди.

Ғарбий Германия Федератив Республикасининг ҳукумати, дейилади фармойишда, ўзининг ички ишлар министрини Ғарбий Берлиндаги демократик кучларга қарши полиция олиб бораётган курашга раҳбарлик қилмоқ учун Ғарбий Берлинга юборди. Бу эса Ғарбий Берлиннинг ишларига Бонннинг иғвогарлик мақсадида аралашувидан бошқа нарса эмас. Чунки Ғарбий Берлин Ғарбий Германия Федератив Республикасининг ҳеч қачон таркибий қисми бўлган эмас ва бўлмайди ҳамда Бонн ҳукуматининг Ғарбий Берлинга нисбатан ҳеч қандай ҳуқуқлари ва ваколатлари йўқ.

Германия Демократик Республикаси ҳукумати, дейилади фармойишда, Ғарбий Германия ҳукумати ва Ғарбий Берлин сенати томонидан Ғарбий Берлин демократик кучларини бостиришни ва таъқиб қилиш кампаниясини авж олдираётганлигига кескин равишда қарши чиқади.

Р. Дучкега қилинган суиқасд, дейилади фармойишда, Ғарбий Германияда ва Ғарбий Берлинда нацизм, ур-йиқит ва тухмат кампанияси яна бошланиб кетганлиги натижасида фашист кучларнинг кирдикорлари нақадар кучайиб кетганлигини кўрсатиб турибди.

СЕНАТОР Р. КЕННЕДИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 15 апрель. (ТАСС). Президентлик лавозимига демократик партия номидан ўз номзодини қўйдиришга ҳаракат қилаётган сенатор Роберт Кеннеди Ғарбий Виржинияда сайлов олди кампаниясини давом эттирмоқда. У Чарлогонда нутқ сўзлади. Матбуотнинг ёзишига қараганда, бу нутқ Роберт Кеннедининг ташқи сиёсат соҳасидаги программасини баён қилувчи нутқ бўлди. Америка информация агентликларининг хабарларида айтилишича, бу программанинг барча таркибий қисмлари тўғрисида равшан тасаввур ҳосил қилиш ҳозирча қийин.

Сенатор, агар мен президент бўлиб сайлансам Америка қўшинларини юртларига қайтариб олиб келишга «ҳаракат қиламан» ва уруш олиб боришни Сайгон армиясининг ўзига топшириб қўяман деб ваъда берди.

«Кейинги уч йил, деди у, урушнинг реал даҳшатларини бизга яна бир марта эслатди. Проблемаларимизни ҳал қилиш йўлларини қидириш, тинчлик сиёсатига бурилиш билан яна шуғулланиш вақти келди».

Кеннедининг фикрича, бундан буён АҚШ Америка халқининг эҳтиёжлари ва талабларини қондиришни орқага суриб қўйиши ва миллиард-миллиард доллар пулни ташқи сиёсий чораларга сарфлай бериши мумкин эмас.

СССРНИНГ БУЮРТМАСИ БИЛАН

БУДАПЕШТ, (ТАСС). Венгриянинг кемасозлик ва крансозлик заводида Совет Иттифоқининг буюртмаси билан бир мингинчи портал крани ишлаб чиқарилди. Бу кранни заказчига топшириш муносабати билан тантанали маросим ўтказилди.

Венгрия кемасозлик ва крансозлик заводи 1946 йилдан бери Совет Иттифоқига портал кранлари тайёрлаб бермоқда. Шундан бери СССР завод маҳсулотининг энг катта харидори бўлиб келмоқда. Яқинда имзоланган Совет—Венгрия битимига мувофиқ шу вақтгача ишлаб чиқарилаётган беш тонналик кранлардан ташқари, бу завод ўн олти тонналик кранлар ҳам тайёрлаб беришга киришади.

Завод ўзининг маҳсулотини Совет Иттифоқидан бўлак яна бошқа 14 та мамлакатга ҳам етказиб бермоқда.

ТЎЛА БАРБОД БЎЛДИ

ЛОНДОН, 15 апрель. (ТАСС). Кооператив партиянинг ўнг раҳбарлиги партиянинг Брайтонда ўтказилган ҳар йилги конференциясида жуда катта мағлубиятга учради. Конференция делегатлари партия раҳбарлиги ишлаб чиққан программ баёнотни кўпчилик овоз билан рад этдилар. Ушбу баёнотда лейбористлар ҳукуматининг иқтисодий сиёсати, жумладан иш ҳақини бир хилда сақлаб туриш сиёсати маъқулланган эди. Шундан кейин конференция партия раҳбарларининг зўр бериб куч-ғайрат сарфлашларига қарамай, иш ҳақини бир хилда сақлаб туриш билан бир вақтда нарх-навонинг ошиб кетишига сабаб бўлаётган иқтисодий сиёсатга қарши норозилик резолюциясини қабул қилди.

Конференция делегатлари кооператив партия раҳбарлигининг хоҳиш-истагига қарши равишда кўпчилик овоз билан яна бир резолюция қабул қилдилар. Бу резолюцияда улар социал эҳтиёжлар учун харажатлар қисқартирилаётганлигига қарши кескин норозилик билдирдилар. Лейбористлар партияси раҳбарлари кооператорлар конференцияси делегатларининг кайфиятини ва овоз бериш натижаси улари учун номақбул бўлиб чиқиши мумкинлигини олдиндан пайқаб, конференция қатнашчиларига тазйиқ ўтказиш мақсадида Англия ҳукумати аъзоларидан бир неча кишини конференцияга юборди. Бироқ, уларнинг конференция делегатларини меҳнаткашлар манфаатини кўзламаган иқтисодий тадбирлар қабул қилиш зарурлигига ишонтириш учун зўр бериб сарфлаган куч-ғайратлари батамом барбод бўлди.

Конференция ҳукуматнинг мамлакат олдида турган проблемаларни меҳнаткашлар ҳисобидан ҳал этишга қаратилган иқтисодий сиёсатини қатъий рад этди.

Кемалар қатнови эркинлигига қилинган қасд

БЕРЛИН, 15 апрель, (ТАСС) Ғарбий Германиянинг кемаси Германия Демократик Республикасининг Кубадан Ростокка келаётган «Хелькер-Фройндшафт» кемаси билан Фемарн-Бельт бўғозида 13 апрелдан 14 апрелга ўтар кечаси тўқнашиб кетди. Германия Демократик Республикасининг кемаси бу тўқнашув натижасида шикастланган бўлса ҳам аммо бир амаллаб йўлини давом эттириб, 14 апрель эрталаб Росток портига кириб келди.

АДН агентлигининг шу тўқнашув тўғрисида берган хабарида уни Ғарбий Германия ҳарбий кемасининг кемалар қатнови эркинлигига қилган жиддий қасди деб баҳолади.

Шу муносабат билан Германия Демократик Республикасининг Ташқи ишлар министрлиги вакили жуда кескин норозилик билдирди. У Германия Федератив Республикаси кемасининг бу ҳаракатларини қароқчилик ҳаракати деб айтди.

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИДА СОВЕТ КИТОБЛАРИ ВИСТАВКАСИ

ЖАЗОИР. Пойтахтнинг миллий кутубхонасида очилган совет китоблари виставкасини жазоирликлар зўр қизиқиш билан кутиб олдилар. Виставка экспозициясига В. И. Лениннинг асарлари, иқтисодий ва сиёсий адабиёт, техника адабиёти ва дарсликлар, болалар учун аталган китоблар, альбомлар ҳамда суратларнинг репродукцияси киритилган.

Виставка стендлари томошабинларни совет ҳокимиятининг 50 йили мобайнида СССРда китоб нашр қилишда эришилган муваффақиятлар билан таништиради.

Китобга талаб ғоят тез ўсаётган Жазоирда совет нашрларини яхши биладилар. Китоб ярмаркалари ҳамда виставкаларда Ленин асарларига, техника адабиётига, олий ўқув юртлари учун дарсликларга харидор жуда кўп.

Виставка ёпилгандан кейин унинг бутун экспозицияси, қарийб бир ярим минг китоб Жазоир миллий кутубхонасига тортиқ қилинади. (ТАСС).

ИККИНЧИ ЛИГА СТАРТДА

ФУТБОЛ

Мамлакат биринчилиги учун «А» класси иккинчи лигаси қатнашчилари ҳам чемпионат ўйинларини бошлаб юборишди. Биринчи турда Ўзбекистон спорт шарафини ҳимоя қилаётган командалар — Тошкент областининг «Политотдел», Фарғонанинг «Нефтяник» ва Навоийнинг «Зарафшон» командалари ҳам майдонга чиқдилар.

«Политотдел» Кемерова шаҳрининг «Кузбас» футболчиларини қабул қилди. Биринчи учрашув голларга сероб бўлди. 90 минутда бешта тўп урилди. Бунинг учтаси меҳмонлар дарвозасига, иккитаси мезбонлар дарвозасига киритилди. «Политотдел» ҳужумчиси Шиманович матч қаҳрамони бўлди. У учала тўпни ўзи киритди.

Фарғонанинг «Нефтяник» командаси билан Хабаровскнинг Армия спорт клуби футболчилари учрашувида эса битта тўп ўйин тақдирини ҳал қилди. Кателин урган ягона гол фарғоналикларга ғалаба келтирди.

«А» классида биринчи марта беллашаётган Навоий футболчиларининг Томскнинг «Томлес» командаси билан бўлган ўйини ҳам ниҳоятда кескин ўтди. Мезбонлар жуда кўп ҳужум қилсалар ҳам ҳисобни очолмадилар.

Ўйин 0:0 ҳисобида дуранг бўлиб тугади.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи Хоразм, Қорақалпоғистон АССР да ҳавонинг очиқ бўлиши, ёғингарчилик бўлмаслиги кутилади. 18-23 даража иссиқ бўлади. Республиканинг қолган жойларида ҳаво бир оз булутли бўлса ҳам ёғингарчилик бўлмайди. Бекобод территориясида секундига 15-20 ва 25 метр тезликда шамол эсади, 21-26 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ёғингарчилик бўлмайди, 23-25 даража иссиқ бўлади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Замонавий қўшиқлар, 9.30 — «Баҳор» ансамблининг концерти, 10.10 — Камер куйлар (русча), 10.30 — «Гул ва Наврўз» (музикали драмадан парчалар), 11.15 — «Шаҳар ва қишлоқларимизнинг озода ва кўркам бўлиши учун», 11.25 — Симфоник рақслар, 12.15 — «Замондошларимиз» (адабий эшиттириш, русча), 13.30 — Е. Кибкало ва М. Кристалинская куйлайди, 16.10 — Ўзбекистон композиторлари ижодида дўстлик темаси, 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 18.00 — «Буюк план амалда» (русча), 18.10 — Қўшиқлар (русча), 18.40 — Спорт, 19.20 — Ўзбекистон ССР халқ артистлари Ф. Раҳматова ва М. Ғофуров ижросида қўшиқлар, 20.00 — «Ёшлик» программаси, 20.30 — Халқ куйлари, 21.00 — Халқаро мавзуларда, 21.10 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 22.20 — Вальс кечаси, 22.40 — С. Аҳмаднинг «Турналар» ҳикояси асосида радиоинсценировка, 23.15 — «Водийда баҳор».

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА (3-канал)

17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Теленгиликлар. 18.15 — Ёнғиндан сақлаш ишлари ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланган эшиттириш. 19.35 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 19.40 — Телеянгиликлар, 19.55 — Сиҳат—саломатлик (илмий-оммабоп эшиттиришлар программаси), 20.35 — Адабий меросимиз ойнаижаҳонда А. Алавий 21.00 — 25 аср шаҳри (Самарқанддан олиб кўрсатилади).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА (5-канал)

Рус тилида 18.00— Ўқув эшиттиришлари программаси. Ўқувчилар учун химиядан пластик массалар ҳақида эшиттириш, 18.40 — 2-курс студентлари учун назарий механикадан машғулот. 19.40 — Қурилишни комплекс механизациялаш.

20.00 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА (9-канал)

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — Моҳир қўллар (ўқувчилар учун). 20.20 — Ажойиб кашфиёт ижодкорлари. 20.40 — Гуллар диёри (телефильм).

Рус тилида: 21.10 — Миллионлар университети, 21.25 — Душман қуюнлари (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 16/IV да Қирол қайлиғи, 17/IV да Аида, 18/IV да Дон Жуан.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 16/IV да Вероналик икки йигит, 17/IV да Алжонларим, 18/IV да Мирзо Улуғбек.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 17/IV да Қалам қошлигим, 18/IV да Нурхон.

КИНО

Авлиё Януарий операцияси — «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Эркак ва аёл — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Отелло Дюлахазеда — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛИ ВА ҚИЗИЛ ЮЛДУЗ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ОЛИЙ УМУМҚЎШИН ҚЎМОНДОНЛИК БИЛИМ ЮРТИ

1 курсга

ҚУРСАНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти умумқўшинларга олий маълумотли инженер ва ўрта маълумотли ҳарбий таълим офицерларини тайёрлайди. 17-21 ёшдаги гражданларни ва ҳарбий хизматдаги 23 ёшгача бўлган, ўрта маълумотли, соғлиги ҳарбий билим юртида ўқиш учун ярайдиган ва конкурс имтиҳонларини муваффақиятли топширганларни қабул қилади.

Имтиҳонлар: математика (ёзма ва оғзаки), физика (оғзаки), рус тили ва адабиёти (ёзма) фанларидан бўлади.

Ҳужжатлар 1 июлгача қабул қилинади.

Имтиҳонлар 1 августдан 20 августгача ўтказилади.

Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади. Ўқиш муддати 4 йил.

Кирувчилар: ариза (рапорт); ҳарбий хизматчилар—команда бўйича, граждан ёшлар билим юрти бошлиғи номига ёки район ҳарбий комиссариатига билим юрти қоидалари талаб қиладиган ҳужжатлар билан топширилади.

Билим юртига номзодларни ҳужжатлар қабул қилингандан сўнг чақирилади.

Чақирилган номзодлар бепул йўл, овқат ва ётоқхона билан таъминланадилар.

Маълумоти ва туғилганлиги тўғрисидаги ҳужжатларнинг асл нусхаси шахсан кўрсатилади.

Билим юртини тугатганларга офицер унвони, кўкрак белгиси ва трактор, автомобиль бронетранспортёрлар эксплуатацияси бўйича инженерлик мутахассислигининг умумиттифоқ намунали дипломи берилади.

Адрес: Тошкент-23.

РУС ТИЛИ ВА АДАБИЕТИ РЕСПУБЛИКА ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

1968-1969 ўқув йилига рус тили ва ўзбек тилида таълим берадиган мактаблар учун рус тили ва адабиёти мутахассислиги бўйича сиртқи бўлимга

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўрта мактабни рус тилида тамомлаган кишилар қабул қилинадилар.

Аризалар 20 апрелдан 31 майгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 1 июндан 20 июнгача ўтказилади.

Институтга кирганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент—110, Литературная кўчаси, 4 уй, қабул комиссияси.

Ўзбекистон ССР озиқ-овқат саноати министрлиги «ЎЗКОНСЕРВТРЕСТИ»ГА республика консерва заводларида ишлаш учун бош бухгалтерлар ва бош бухгалтер ўринбосарлари

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Луначарский шоссеси, 101 уй, кадрлар бўлими.

ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Шаҳрисабз шаҳрида 28—29 апрелда

Ўзбекистон ССР иккинчи чиқарилиш пул-буюм лотереясининг ютуқлар тиражи ўтказилади

Тиражда умумий суммаси 877500 сўмлик 542500 ютуқ ўйналади, шу жумладан: 5 «Волга», 10 «Москвич-408», 5 «Запорожец» автомашиналари, 20 «М-63» ва «ИЖ-Планета» мотоцикллари, пианинолар, холодильниклар, телевизорлар, гиламлар ва шу каби қимматли буюмлар бор.

ЛОТЕРЕЯ БИЛЕТЛАРИНИ СОТИБ ОЛИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26, Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Маъсул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216, Халқаро ҳаёт — В37604, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалик — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258, ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 3—08, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55

Б № — 89. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 02391.